

Krisztina,hardt Géza és tár-Weygandt Tibor

7: Krisztina.

GÓ műsora

órakor: Az orkán,leszk és a legujabb

: Az orkán. Műsor,a legujabb journal.

MUSOR

PEUROPAI

gsztus 3.

mofón. 18: Könnyű

: Rádiózenekar. 20:

Grammofón. 20.40:

ne grammofónon. —

5: Katonazene.

Postászenekar. 12.05:

termekóra. 17: Felol-

ari hangverseny. —

0: Bura Sándor ci-

Az Operaház zene-

ye. 22.20: Rác Béla

terü zene, osztrák ze-

Schumann-émlékünne-

ne.

Szimfónikus zenekar.

zene.

Rác Béla cigányzene-

s.

gsztus 4.

ammofón. 18: Könnyű

10: Rádiózenekar. —

21: Rádiózenekar. —

45: Énekhangverseny.

7.

Honvédzenekar. 15.30:

őadás. 17.30: Rendör-

ye. 18.45: Novella. —

zongorahangverseny

k. Énekl Halász Gitta

Ezután Horváth Gyula

mori Nemes Aurél ze-

ne.

rdetések

áraz, világos szuterén-

Ugyanott magas föld-

resen, esetleg butoroz-

u. 19.

izr. hitközség kisegítő

mepekre egy vallásos

őimádkozót keres. Aján-

dandók be.

né kóser vegetárius ét-

Calea Regele Ferdinand

u.) 23 szám alá. Bejárni

31. Olesó árak!

ongora bérbeadó. Meg-

—12-ig özv. Jámborné,

ő jutányosan előkészít

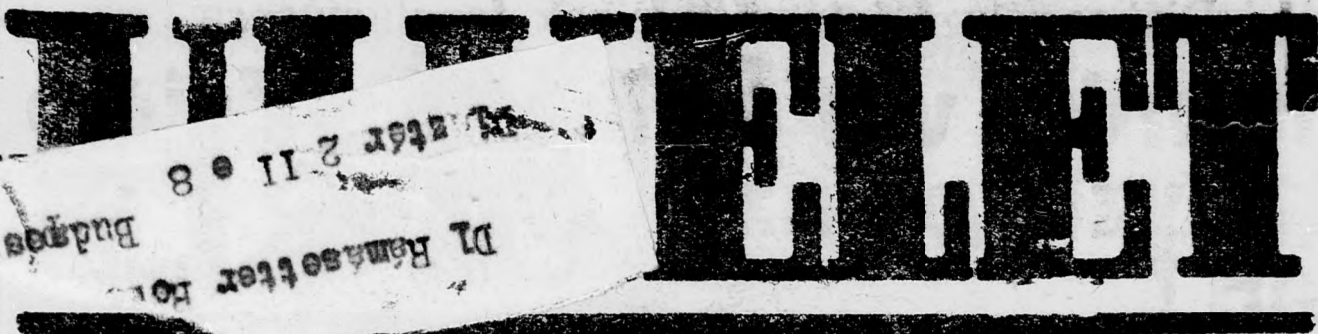
ő. Perfekt román, né-

XIV. ÉVF. * 173. SZÁM
Cluj—Kolozsvár, 1931.
augusztus 4 Kedd
5691 ÉV Ab 21

Taxa postala
p. tite in numerar
No. 224,71c-029

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

ESZDÓPOLITIKAINAPILAP

As Uj Kelet az egyetemes erdeyl
és bászagi zsidósságot
n. napja
Cikkeink utányomását
forrás megjelölésével enge
meg
Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

A lelkek leszerelése

Az elmúlt hét politikai eseményei közül ha talán nem is a leglényegesebb, de mindenesetre legszembetűnőbb volt az amerikai és az angol államférfiak berlini látogatása. Ezeket a politikai utazásokat különféle szempontból lehet megítélni. A rosszmájú emberek azt mondhatják, hogy a család gazdag és egészséges tagjai mennek a haldokló rokonok betegágyához, bucsút akarnak venni, mert akármilyen koldus és szegény is a rokon, mégis maradhat utána örökség. A nagy többség azonban úgy fogja fel Stimsonnak, Macdonaldnak és Hendersonnak berlini látogatását, hogy az orvos, — vagy ha úgy tetszik a kuruzsló, — meg akarja nézni a beteget, meg akarja figyelni ellenállóképességét, hogy a személyes diagnózis alapján állapítsa meg azokat a gyógyeszközöket, amelyekkel a szegény nagybeteg talán visszakaphatja egészségét. Hogy közben aztán ez a tudós orvos, vagy jóindulatú kuruzsló azt konstatálja, hogy nem egy beteg van, hanem megkapta a bajt ő is, áterjedt a fertőzés egész Európára, annak talán az ész az eredménye, hogy — még jobban igyekszik teljes tudásával, minden erejével közreműködni a gyógyításban.

Az a pohárvízöntő, amelyet Macdonald angol miniszterelnök a német kancellár által adott ebéden tartott, bizonyított amellett, hogy az orvosok is tudják, hogy milyen sok beteg van és milyen súlyos a betegsége. Amit Macdonald a beteg Németországról mondott, az vonatkozik a beteg Európára. Hangsúlyozta, hogy Németország birtokában van mindazoknak a lehetőségeknek, hogy intellektuális, erkölcsi és gazdasági erejét helyreállítsa. Ugyanezt mondta rövidebben és kevésbé fölékesítve a jelszó tömegével Stimson is. Ha Amerika és Anglia bizalma segítőkész akarattal formájában nyilvánul meg, a beteg talpra állhat.

Ha egyéb eredményt nem jelentenek ezek a látogatások, az is volna valami, ha megteremtődne nyomában az az önbizalom, amely a gyógyulásnak kétségtelenül a leghatékonyabb elősegítője.

Macdonald tovább ment, mint Stimson és azt mondta, hogy nincs olyan nemzet, amely ha megbecsüli önmagát, belenyugodhatnék abba, hogy fennmaradása veszélyeztetve van. Ha ez megtörténne, az a nemzetközi közösség minden egyes tagjára a legnagyobb szerencsétlenség volna. Ha pedig akár melyik nép körörmel nézné a másiknak gazdasági válságát, ez súlyosan megbosszulná magát az egész világon. Ebből következik, hogy a civilizált népek és civilizált államok kötelesek segíteni a beteg államtestet. Macdonald Londonban kijelentette, hogy az egész európai pénzügyi helyzet gyógyításához csak az egészséges emberi értelem és becsületes jószándék igénybevételére van szükség. Nemcsak a mostani pénzügyi nehézségeket kell megszüntetni, hanem a jelenlegi krízis alapokait kell tudással és értelemmel eliminálni. Ezt nem lehet másképpen érteni, mint hogy a mostani tanácskozások és megbeszélések nem állhatnak meg ott, hogy a bajbajutott bankokon segítsenek, hanem segíteni kell a bajbajutott Európán.

Nem lehet azonban letagadni, hogy még nagyon sok mindennek kell megtörténnie ahhoz, hogy Németország és a többi gazdaságilag sujtott állam mostani nehéz helyzetéből kikerüljön. Uj-

Nagyváradon leleplezték az első „feketézó“ péket

Változatlanul áll a harc a kormány és a pékek között

Jonescu űiseűti földmívelésügyi miniszter kijelenti, hogy nem szabad felemelni a kenyérárakat. Argetoianunak semmi köze nincs a pékekhez

Szerdán Kolozsváron tartják meg országos kongresszusukat a pékek

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kenyérbélyeg kérdésében a helyzet hétfőn rendkívül súlyossá vált. A pékek az egész országban ellentállanak a törvény rendelkezéseinek, viszont a kormány két tagja is olyan kijelentéseket tett, hogy semmiképpen nem engedi a kenyérárak emelését. A földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy a pékek két évvel ezelőtt, mikor a buza ára még magasban mozgott, ugyanilyen áron adták a kenyeret és így most sokkal többet keresnek, mint azelőtt. Lehet, hogy a régi királyságban a kenyérárak két éve nem változtak, de nálunk két évvel ezelőtt 10—12—14 lej között mozgott a kenyér ára és a buzáarak rohamos esésével olcsóbbodott a mai árnyóra. A földművelésügyi miniszter kijelentései egyébként arra engednek következtetni, hogy a kormány most már a malmosok és a pékek között akarja elosztani a boléta terheit.

Ugy Argetoiana, mint Jonescu Sisesüi kijelentései arra mutatnak, hogy a kormány nem tekintli súlyosnak azt a helyzetet, amelyet a bolétatörvény ország-szerte teremtett. Azokban a városokban, ahol a pékek egzisztenciájukat féltve, leállították a munkát, egészen más szemmel nézik ezeket a dolgokat és főleg más-ként látja az eseményeket a fogyasztó közönség, mely vagy egyáltalán nem kap kenyeret, vagy pedig drágábban fizeti meg, mint eddig. A nap szenzációja pedig kétségkívül az, hogy Nagyváradon már el is fogták az első „feketézó“ péket. Ezzel is mórtás beigazolódt az a megállapításunk, hogy ha a kenyérbélyeg egyebet nem, de a panamak melegágyát meg fogja teremteni az országban.

Jonescu Sisesüti a bélyeg-törvényről

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A közlekedésügyi minisztériumban a prefektusok értekezletet tartottak, amelyen a prefektusok jelentéseinek meghallgatása után Jonescu Sisesüti földművelésügyi miniszter a boléta törvényről tartott beszédet. A földművelésügyi miniszter, aki bizonyára értesült már arról, hogy ország-szerte milyen következményekkel járt a bolétatörvény alkalmazása, kijelentette, hogy 250 lejes buzáarak mellett nem jöhet számításba az egy lejes kenyérbélyeg, mert azt malmok és a pékek el tudják viselni. Ott, ahol nehézségek mutatkoznak, a spekulatívnyét kell alkalmazni, amely szerint 30 százaléknál nagyobb haszon nem kalkulálható.

Megállapítja, hogy két évvel ezelőtt a kenyér ára ugyanannyi volt, mint most, holott azóta a gabonáarak jelentékenyen estek.

A pékek eszerint most sokkal többet keres-

nek mint azelőtt. A pékek ne engedjék, hogy a malmok drágábban árulják a lisztet, mint az áresések előtt. A gobanaértékesítési törvénynek — fejezte be beszédét a földművelésügyi miniszter — minden körülmények között érvényt kell szerezni.

Argetoianu és Konstanca prefektusa

A földművelésügyi miniszternek ez a beszéde semmiesetre sem nyugtatja meg a bolétatörvény életbelépésével tulságosan is felizgatott kedélyeket. Nem hat megnyugtatóan Argetoianu belügyminiszternek az az intézkedése sem, mellyel Konstanca megye prefektusának tiltotta meg kategórikusan a kenyérárak emelését. Konstanca prerekusa ugyanis távirati intézkedést kért a belügyminisztériumtól

Megjelent Váradon a „fekete kenyér“

Oradea-Nagyvárad, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai kenyérfronton a helyzet egyre súlyosabbá válik. Két nap óta a városnak kenyérral való ellátásában komoly zavarok mutatkoznak. A katonaság átvette az irányítást a pékműhelyek felett és kétféle kenyeret hozott forgalomba. A rendes kenyérhez szokott közönség azonban nem tudja megemészteni a katona-kenyeret, mert különösen a fekete élvezhetetlen massa, a melynek nem volt fogyasztója. A város részbeni kenyérellátását azok a pékek végzik, akik nem vesznek részt a sztrájkban. Ezek a pékek idegen állampolgárok és nem merték a sztrájkjal járó kellemtelenségeket vállalni. A pékek üzleteit természetesen állandó roham alatt tartotta a közönség és

e roham ideje alatt a legkülönbözőbb visszaélések történtek, amelyeket a hatósági apparátusnak nem volt ideje kontrollálni.

Igy nagy volt a kereslet tiltott uton forgalomba hozott házikenyérnek, amely jóval a maximális áron felül cserélt gazdát. Az üzemeiket leállító pékek állandó inspekteiót tartottak a piacon és sikerült is egy alkalommal elfogni a boléta-törvény első korcszülöttjét, a nagyváradai „fekete“ kenyeret.

Rajtacsipték Pavlovics József szerb állampolgár péket, aki nem veszik részt a sztrájkban, amint bélyeg nélkül hozott kenyeret forgalomba.

A „fekete“ kenyér hatalmas feltűnést keltett Váradon és mint az „uj ritmus“ első gazdaságpolitikai sikere valószínűleg követendő példa lesz az illegálításra hajló pékek számára.

A sztrájkoló pékek követelésére Pavlovicsot őrizetbe vették és a boléta-törvény értelmében való megbüntetése várható.

arra vonatkozólag, hogy milyen intézkedést foganatosítson a pékekkel szemben, akik nem akarnak kenyeret sütni a fel-emelt árak mellett. A táviratra Argetoianu azt a választ adta, hogy ezzel ő nem törődik,

a pékekkel törődjek a prefektus, az árakat viszont nem szabad felemelni.

Ilyen körülmények között a bolétatörvény alkalmazásával a kormány éles harcot hirdet a pékek ellen, akik ország-szerte a legvehemensebb módon tiltakoznak és nem hajlandók kenyeret sütni a felemelt árak mellett. A pékfront eseményeiről itt következő jelentéseinkből világosan derül ki, hogy a boléta kérdése sokkal komplikáltabb, semmint azt a földművelésügyi és belügyminiszterek elképzelik.

Megjelent Váradon a „fekete kenyér“

Vasárnap a kenyérsztrájk egész Váradot izgalomban tartotta és a városházán egész nap tárgyalások folytak az interim-máris bizottság tagjai között. Negulescu tábornok, Nagyvárad kenyérparancsnoka, Sofronie dr. interimáris bizottsági elnökkel végigjárta a pékeket és tanulmányozta a nagyobb üzemek könyvelését, amelyből meg akarnak győződni arról, hogy bírhák-e a pékek a boléta terheit, vagy sem. A pékek egy küldöttsége elkísérte erre az utra a polgármestert és ismertették előtte,

hogy a malmok az olcsó buzáarak mellett sem szállítják le árakaik.

A pékek 4.50 lejért kapják a kenyér, 5.30-ért a fehérlisztet. Ilyen körülmények között a pékek nem bírhák el a bolétát, mert a mai lisztárak mellett jelentékeny ráfizetést jelent a kenyérbélyeg.

Hétfőn a piacon megjelent a bélyeggel ellátott házikenyér, amely azonban szintén élvezhetetlen masszának bizonyult, egy-egy kofaaszonygyéni kísérletei. A pékek és a város között állandó tárgyalások folynak, melyeknek során még egyetlen pék sem mutatkozott hajlandónak arra, hogy a munkát felvegye. Nagyvon valószínű, hogy a város végül is kénytelen meghátrálni a pékek elől és fel fogja emelni a kenyérárakat.

Szerdán kezdődik a pékek kongresszusa

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsváron, az ipar és kereskedelmi kamara nagytermében szerdán délelőtt ülnek össze az ország-rész pékei. A kongresszusnak természetesen egyetlen pontja a gabonaértékesítési törvénnyel elfoglalandó egységes állásfoglalás. A kongresszus iránt ország-szerte óriási érdeklődés nyilvánul meg.

nald olyan jelszót adott ki, amikor azt mondta, hogy el kell felejtenuk a multat, aminek az értelmét mindenkinek meg kellene gondolni. Ő a maga személyében és az angol kormány kész a mult teljes likvidációjára és figyelemztetést intézett a többi államokhoz és népekhez, hogy a nemzeti gyűlöletnek és a nacionalista elfogultságnak további fennmaradása az egész világra nézve olyan súlyos következményekkel járhat, amihez fogható még a világháboru sem volt.

A lelkek lefegyverzéséhez nem kell világkonferencia, csak világos értelem.

Ez teremti meg a nemzetközi együttműködést, amely a világbékének és a nemzetek biztonságának is a legfőbb biztosítója. Macdonald azt mondta, hogy ez az angol külpolitika célja. Mi azonban úgy érezzük, hogy a megpróbáltatások az órái közelebb hoztak bennünket és ma Európa minden államában a gondolkodó embereknek ugyan ilyen céljaik vannak és e tekintetben Macdonald nemcsak az angol-szász világ, hanem az egész világ közvéleményét képviseli s minden becsületesen gondolkodó és tisztességesen érző ember kívánságának hangot adott.

"A zsidó kérdés élő probléma és azt csak a cionizmus oldhatja meg"

Pop Valér, Erdély minisztere a zsidó kérdéstről nyilatkozik az Uj Keletnek

Erdély minisztere integrális nacionalistának vallja magát — de nem cuzista. A zsidóság külön pártba való tömörülése nincs ellentétben az ország érdekével

"Az antiszemitizmus osztályharc, amely népek közötti harc jellegét veszti"

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemrég még Maniu Gyula ült ennél az asztalnál, amelynek gazdag aranydíszítésein vigan táncolt a napsugár. A Cantacuzino hercegek Calea Victoriei palotájának minden pompája összpontosul ebben a teremben, amely most Erdély miniszterének a dolgozószobája. Dr. Pop Valér lekötözött szivélyességgel és bár soha sem látott, mint régi ismerőst fogad: — Örvendek — mondja, — hogy az Uj Keletnek beszélhetek. Rendes olvasójuk

vagyok és bevallom, sokra becsülöm lapjait megbízhatósága, higgadt és komoly tónusa miatt... Majd mosolyogva: — Na de halljuk, mit vár tőlem az erdélyi zsidóság lapja?

Beszélgésünk során az az érzésünk támadt, hogy Pop Valérnek már is sikerült magának a kormányban komoly pozíciót biztosítania, úgy, hogy aktivitása nem fog platonikus intervenciókban kimerülni, mint az eddigi erdélyi minisztereké, hanem ellenkezőleg, szavának adott pillanatokban döntő szerepe lesz.

Ellenség helyett barát?

Már első szavainál rájöttünk arra, hogy róla alkotott fogalmaink tévesek. Elkészültünk arra, hogy precíz, sőt bizonyos körülmények között, ners kérdéseinkre, az ismert cuzista recept szerint, a zsidóság elleni vádak tömegével fog válaszolni. Ehelyett azonban kérdéseink nem lepték meg, sőt inkább az volt az érzésünk, hogy szívesen, majdnem megkönnyebbülten válaszol azokra.

— Miniszterrel való kinevezése alkalmával a sajtó nagy része ezt a kinevezést elsősorban abból a szempontból kommentálta, hogy ön valamikor a cuzista ligának volt a tagja. Van-e miniszter urnak erre valamilyen megjegyzése? kérdeztük. Pop miniszter pár pillanatnyi gondolkodás után kész a válasszal:

Pop Valér cuzizmus

— Tagja voltam az „Actiunea Romanescă” nevű egyesületnek Hatiegan, Ciertea, dr. Iuliu Moldovan és Catuneanu professzorokkal egyetemben. Az egyesület 1923-ban alapítottuk. Az integrális

nacionalizmus és soha nem az antiszemitizmus jegyében kívántuk mozgalmunkat kifejteni. Az egyetemi ifjúság pressziója alatt azonban fuzionáltunk a keresztény ligával, abban a reményben, hogy Cuzákék magukévá teszik a mi elveinket és lemondanak arról, hogy akciójuk kizárólagos alapelveként továbbra is az antiszemitizmust tekintsek. Miután ez nem sikerült, az 1926 és 1927-es évek folyamán mi az Actiunea Romanescă vezetői, Catuneanu professzor kivételével, kiváltunk a LANC-ból. Ezt meggyőződésünk alapján, csöndben minden nyilatkozattétel nélkül tettük meg. Talán ennek tudható be, hogy engem a mai napig antiszemitának tartanak.

— Tényleg így van miniszter ur, jegyeztük meg.

— Pedig én ma is — folytatta Pop dr., — éppen úgy, mint a multban, az integrális nacionalizmus alapján állok, anélkül, hogy vulgáris értelemben vett antiszemiták lennék. Mindazok, akik a magán, vagy a közéletben valamiből kifolyólag összeköttetésbe kerültek velem, tudják ezt.

Erdély minisztere és a zsidókérdés

Kérdően nézett ránk. Ujabb kérdést intéztünk hozzá:

— Véleménye szerint van-e zsidó kérdés és mi annak a megoldása?

— Véleményem szerint ez a probléma létezik. Nálunk is éppen úgy, mint mindenütt, ahol zsidók nagyobb tömegekben élnek. A mi korszakunkban a probléma arra vezethető vissza, hogy a zsidóság szétszóródottsága ellenére is majdnem kivétel nélkül ugyanazon megélhetési módot kényszerült választani. Ennek következményeképpen a zsidóság, amely szerintem különálló fajt és népet képez, nélkülözi más népek osztályrétgeződését s így világnézeti felfogása is nagyban különbözhetik más népektől. Ennek az osztályrétgeződésnek hiánya mindazon helyeken, ahol gazdasági, politikai, vagy egyéb okok osztályellentéteket válthatnak ki, kisebb, vagy nagyobb surlódásokhoz vezet, amely az adott esetben nem az osztályok, hanem a népek közötti harc jellegét veheti fel.

— Így például — füzi hozzá Pop Valér — ha egy megyében a kereskedők kizárólag zsidók és ugyanakkor a megye földműveseinek érdekei ellentétbe kerülnek a kereskedők érdekeivel, a két osztály közötti ellentét bizonyos okok következtében nem az osztályharc, hanem az antiszemitizmus jellegét ölti magára.

— De csak ha akad egy lelkiismeretlen agitátor, aki az ellentéteket ebbe az irányba terelje — vetettük közbe.

— Agitátor mindig akad — jegyzi meg a miniszter — éppen úgy, mint ahogy mindig akadnak szocialista, vagy más természetű agitátorok. Meggyőződésből, ideálműszusból, vagy más okokból.

Az antiszemitizmus: barbárizmus
— De humanista szempontból az antiszemitizmus agitációt és mozgalmat lehet-e tekinteni, mint barbárizmusnak minősíteni?

— Amennyiben az kilengésekre nem vezet, nem. Véleményem szerint az antiszemitizmus szempontjából, más a nacionalizmusból és más a konfeszionális szempontból származó antiszemitizmus.

A cionizmus, mint a zsidókérdés megoldása

— A zsidó probléma nemzeti, nem pedig

konfeszionális probléma, amelynek megoldását én is úgy látom lehetőnek, mint a cionisták. Éppen ezért véleményem szerint a cionizmus, amely a produktív foglalkozási ágak felé kívánja terelni a zsidó tömegeket, nagyban hozzá fog járulni a zsidó probléma megoldásához. Az asszimiláció ezzel szemben soha nem oldhatja meg ezt a problémát, miután ez különösen ott, ahol a zsidóság nagyobb tömegekben él, nem vihető keresztül.

— Az elmondottakon kívül a cionizmust egészséges mozgalomnak kell elismernem, már csak azért is, mivel a zsidó népet, a cionista elvek megvalósítása által, államalkotásra képesnek tartom. Az volt már évezredekkel ezelőtt is és ma is megvannak hozzá az előfeltételei. Tragédiája ennek a népnek az évezredek vándorlása, de ugyanakkor csodálatra méltó hallatlan nagy szívóssága és ellenállóképessége.

A romániai zsidóság

— A román zsidóságról, a romániai Zsidó Párttól szeretnénk a véleményét hallani — fordulunk ezután Pop miniszterhez.

Közben a telefon csönget. A minisztert elhívják. Ő azonban kedélyesen szól bele a kagylóba:

— Rövid ideig még itt kell maradnom. Igen érdekes témáról beszélgetek, a zsidókérdésről, mondja mosolyogva, majd letevé a kagylót, ismét hozzánk fordul:

A cionisták a gerincesek

— Nálunk a zsidóság egy része román, másik része különböző nemzetiségűnek vallja magát. Van még egy kategóriája a romániai zsidóságnak: a cionisták. Számomra őik nagyon szimpatikusok. Ezek a leggerincesebbek. Román szempontból nem tartom hátrányosnak, jobban mondván, előnytelennek a zsidóságnak a románságba való teljes beolvadását, ennek azonban önként kell bekövetkeznie és amint már említettem, ezt majdnem lehetetlennek látom. Politikailag a zsidóságnak pártba való tömörülését saját belső ügyének tartom. A zsidó éppen olyan jó polgára lehet az államnak, ha saját nemzeti pártjának a tagja, mintha valamelyik román pártba iratkozik. Azt azonban, hogy egy zsidó másik kisebbségi pártba iratkozzék, ezt

sem zsidó, sem román állami szempontból nem tartom helyesnek.

Az integrális nacionalizmus nem sovinizmus

— Még egy utolsó kérdést — fordultunk — a mondatait mindig világosan, precízen és spontán megfogalmazó erdélyi miniszterhez. Arra szeretnénk miniszter urtól választ, hogy mit ért az integrális nacionalizmus alatt?

Pop miniszter nem sokáig késik válaszával:

— Integrális nacionalizmus alatt nem értek sovén nacionalizmust, amely az országban élő kisebbségi nemzetiségeket akár kulturális, akár gazdasági megnyilvánulásában akadályozni igyekeznék. Éppen ellenkezőleg, nekünk az az álláspontunk, hogy az államnak megértést kell tanúsítania a többi itt élő népek érdekeivel szemben, amely érdekeknek egyedüli korlátozása, a román nemzet államalkotó jellegében és államegységének kidomborításában kell csupán kifejezésre jussón. Véleményem szerint a kisebbségek jogviszonyai, a román állam keretén belül, precízen és félremagyarázhatatlanul sza-

A Katalánok óriási többsége a teljesen önálló Katalonia mellett döntött

London, augusztus 3. Kataloniában még nem ismeretes az alkotmánytervezet feletti népszavazás végleges eredménye.

Barcelonában 70 százalékos részvétel mellett 400 ezer szavazó a széleskörű autonómia javaslat mellett szavazott. Vidéken eddig beérkezett jelentések

„EGGER” PETROL

néhány nap alatt megszünteti a hajhullást és hajkorpázást. Kapható gyógyszertárban, drogériában és illatszertárban.

bályozandók. Ezeket a szabályokat viszont a leglelkiesmeretesebben és betűszerint kell betartani éppen úgy, mint az ország összes törvényeit.

Miért van szükség a kisebbségi statutumra

— Ennek a jogviszonynak választási, vagy hasonló opportunitás szempontból való látszólagos megoldása, káros, úgy a román állam presztízisére, mint az országban élő népek lelki egyensúlya megteremtésének és fenntartásának szempontjából is.

— Hogy ezek a jogok szűkebb, vagy tágabb körűek, kisebb jelentőséggel bírnak, mint az, hogy a már egyszer megadott jogok ne képezzék állandó paktumok és tárgyalások objektumát.

Pop Valér erdélyi utja

Mielőtt még távoztunk volna, Pop Valér dr., aki hétfőn vagy kedden erdélyi inspekciós körútra indul, — utánunk szólt:

— Még csak annyit akarok mondani, hogy az erdélyieket a legrövidebb időn belül felkeresem. Utamon a kormány ama intencióit kívánom igazolni, amelyekkel látható jelét akarja adni, hogy a legnagyobb jóakarattal és figyelemmel igyekszik az összes erdélyi lokális problémákat megoldani.

Savu delegált államtitkár egy erdélyi kereskedőkből álló delegációt jelentett be. Elbucszunk Erdély miniszterétől.

Hátszegi Ernő.

A svájci kincstár megnyugtatja a svájci bankok betéteseit

Szeptember végére felmondottak a csődbe került Banque de Genève tisztviselőinek

London, augusztus 3. A Times genfi jelentése szerint a csődbe került Banque de Genève tisztviselőinek szeptember végére felmondottak. A svájci szövetségi kincstár egyébként hivatalos közleményt adott ki a bankok helyzetéről és a bankjegyek fedezetéről. Ebben azt hangoztatják, hogy semmi ok sincsen nyugtalanságra és a betétek kivonására. A bankoknak a svájci jegybanknál vezetett zíró-számlái 450 mil-

ió frankos követelést tüntetnek fel az egy év előtti 150 millióval szemben. A bankjegyforgalom megnövekedett ugyan, de a Svájci Nemzeti Bank nagy aranyfedezettel rendelkezik s még további ezer millió frankos bankjegyzaporulat mellett is biztosíthatja a törvényes fedezeti arányt. Ezt a kommunikét egy héttel szintén megnyugtató tartalmu közlemény közreadása előzte meg

Csak ötvenezer bevándorlót engednek Amerikában partraszállni

Száz év óta az idén engednek be legkevesebb bevándorlót

Washington, augusztus 3. William N. Doak, a washingtoni munkaügyi miniszterium államtitkára, kijelentette, hogy ebben az évben az Egyesült Államokban mindössze ötvenezer bevándorló jogosult partraszállani. Ez a szám legkisebb bevándorlási szám az utóbbi száz év óta. A tavaly júliusban lezárt pénzügyi esztendőben a bevándorlók száma 97 ezer volt. Kiutasítottak ugyanakkor jogtalanul bevándorolt 18 ezer embert az Unió területéről.

főleg azokban a nehézségekben rejlik, a melyeket az európai bevándorló hivatalok gördítenek a bevándorolni szándékozók elé, az amerikai konzulátusok rendelkezései alapján. Másfelől azonban az Egyesült Államok gazdasági depressziója is sok embert visszatart attól, hogy Európából a ma már bizonytalanává vált Amerikába vándoroljanak.

1831 óta, amikor is 22.633 bevándorló jött Amerikába, minden évben ötvenezer-nél több bevándorló érkezett. A bevándorlás megszigorítására jellemző, hogy az év májusában mindössze 3793 bevándorló szállott partra, míg tavaly ugyanebben a hónapban 19 ezer 414 engedélyezett bevándorló jött az Egyesült Államok területére. A bevándorlásnak ez a csökkenése

— Edison állapotában javulás állott be. Newyorkból jelentik: New-Orangeból jelentik, hogy Edison állapotában javulás állott be. Ugy a vesegyulladás, mint a cukorbetegség a javulás tüneteit mutatják. Az éjszakát és a tegnapi napot a beteg nyugodtan töltötte. Családtagjai állandóan ott tartózkodnak betegágyánál.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Gyászülés keretében adózott a Zsidó Kórházegyesület Sebestyén Dávid emlékének

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az erdélyi zsidó közkegyesület igazgatósága vasárnap délelőtt 11 órakor tartott ünnepi gyászülésen adózott a kórház nagylelkű megalapítója, Sebestyén Dávid emlékének az első halálzási évforduló alkalmából. A gyűlést a kórház új épület-szárnyában elhelyezett templomban tartották meg, nagyszámu közönség jelenlétében. Ennek a templomnak felépítésére tudvalevőleg Sebestyén Dávid közvetlenül halála előtt félmillió lejt adományozott, hogy ezzel mintegy megkoronázza előbbi többmillió lejt értékű alapítványát, amellyel megvetette alapját a kórháznak.

Klein Gyula mérnök nyitotta meg megindult szavakkal a gyűlést, majd dr. Fischer Tivadar képviselő mondta el a rokoni szeretet melegétől áthatott beszédét, amelyben markáns vonásokkal rajzolta meg Sebestyén Dávid egyéniségét és pályafutását.

— Esztendeje már — mondotta többek között, — hogy az örök pihenés birodalmába költözött, de mintha még most is itt lenne körünkben. Kórházunknak büszkén emelkedő új épületére pillantva, úgy érezzük, hogy itt ma is Sebestyén Dávid építő munkája folyik. Nagyszámu alkotásai közül ez az eszményi hivatást betöltő zsidó intézmény volt a legkedvesebb neki és nem volt képes őt elszakítani tőle még a sir sem, melynek lakója lett. Szelleme itt maradt és itt fog időzni és alkotni segíteni a jövőben is, míg az intézmény vezetői az általa kijelölt uton iparkodnak haladni.

Ezután Glasner Akiba főrabbi méltatta Sebestyén Dávidot, mint a zsidóság és a közügyek önzetlen harcosát. — Sebestyén Dávid — mondotta a főrabbi — akit a gondviselés családi és anyagi boldogsággal áldott meg, hosszú közszerelésében átértette, hogy mivel tartozik a köznek és adósságát teljes mértékben leróta, mert hűséggel, becsülettel dolgozott a közért, késő öreg koráig fárad-

hatatlanul, magának és hittestvéreinek becsületét szerzett és még élete alkonyán is rendkívül súlyos viszonyok között nagyszabásu alkotással gazdagította Erdély zsidóságát, mely példájával messze világitó fátylaja lett a jövő nemzedékének.

A főrabbi méltatta ezután dr. Sebestyén József kórházegyesületi elnök fáradhatatlan tevékenységét, aki édesapja szellemében folytatja tovább a megkezdett nagy művet.

Dr. Büchler Dezső főorvos, a kórház orvosi kara nevében áldozott Sebestyén Dávid emlékének. Költői lendületű be-

szédében többek között ezeket mondotta: — Sebestyén Dávid dus természet hozó életfájának gyümölcséből be sok éhes lakmározott, be sok rogyant térdű, lankadt erejű vándor kapott új életre. A kiengesulyozott lélek derűje árasztotta el állandóan lényét és szuggesztív erővel sugározta ki magából környezetére az élet jobbik felének meglátását, mert lelkében sokszorosán tükröződött vissza annak a boldogságnak derűje, amelyet ő támasztott. Ösztönös érzéssel rájött arra az erkölcsi törvényre, hogy embert tartósan csak mások boldogítása boldogíthat és hogy a munka és önfeláldozás a megelégedésnek és egyéni boldogságnak az alapja. Lelki szükséglete volt a legnemessebb cél, amit ember maga elé tűzhet, amiért küzdeni érdemes: a közös előmozdítása, a sötétség elűzése, a köznyomor enyhítése.

Ezután dr. Marton Ernő a kórházegyesület vezetősége nevében áldozott az elhunyt emlékének, néhány éles vonással megrajzolta Sebestyén Dávid portréját,

SCHWARTZ Menyhértné

orth, zsidó leánynevelő intézete, internátusa Oradea, Pável uca 25. A zsidó leánygymnázium mellett működik. Dija nem magasabb egy rendes privát háznál kért díjnál. Prospektus. Kitiűno referenciák!

belehelyezve őt a kor miliójébe, amelyben élt és alkotott. Weisz főkantort megható éneke után Klein Gyula zárószavával ért véget a mindvégig emelkedett hangulatu gyászülés.

Felrobbantották a zágráb—belgrádi gyors egyik Pullmann-kocsiját

Két halottja és 13 sebesültje van a borzalmas merényletnek

Belgrád, augusztus 3. Ma délelőtt katasztrofális végű merényletet követtek el a belgráb—zágrabi gyorsvonat ellen, Zimony állomáson a gyorsvonat egyik müncheni direkt kocsijában egymásután három bomba robbant fel. A borzalmas erejű robbanás a szó szoros értelmében pozdorjává zúta a vasuti kocsit. A vonaton irtozatós pánik támadt, a romok alól kétségbeesett segélykiáltások törtek elő. A vonat azonnal leállították, a vonat

személyzete az utasok segítségével hozzákezdett a mentési munkálatokhoz. A romok alól 13 rendkívül súlyos sebesültet és két halottat huztak ki. Az egyik halottat, aki idősebb férfi, még nem sikerült agnoszkálni, a másik halott Brunetti egyetemi tanár fiacskája, akinek szülei a súlyos sebesültek között vannak. A belgrádi hatóságok azt hiszik, hogy a merényletet külföldre menekült kommunisták követték el, akik a külföldről jövő

direkt kocsikba óraműves robbanószerkezeteket helyeztek el, hogy a bombák Jugoszlávia területén robbanjanak. Eppen ezért szigoruan elrendelte a belügyminisztérium, hogy a külföldről jövő vagonokat a határállomáson át kell kutatni. E rendelkezletnek máris meg volt a foganatja, mert a jugoszláv határállomáson ma délután egy három kiló ekrazittal töltött pokolgépet találtak, amelynek szerencsére már nem volt ideje felrobbanni.

A törvényszék elrendelte Farkas Lajos szeszyáros és Salamon József szabadlábrahelyezését

A tábla döntéséig még nem hajtják végre a szabadlábrahelyezést

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). Augusztus elsején lejárt a szászfenesi szeszyáros igazgatójának, Farkas Lajosnak és Salamon József megyesi magántisztviselőnek harmincnapos vizsgálati fogsága. A letartóztatottak szabadlábrahelyezési kérését nyújtottak be a vizsgálóbíróhoz, amit dr. Puscaru Emil vizsgálóbíró elutasított. A törvényszék vádpanca hétfőn délelőtt vette tárgyalás alá az ügyet. A tanácsban Várnay tanácselnök és dr. Breban törvényszéki bíró foglaltak helyet, míg a vádat maga dr. Filipescu vezetőügyész képviselte. Farkas Lajos részéről dr. Nistor Virgil védőügyvéd jelent meg, Salamon Józsefet pedig dr. Fabius Stefan képviselte.

A vádpanca ülés a vád és védelem heves összecsapása jegyében zajlott le. Elsőnek dr. Filipescu vezetőügyész kérte a letartóztatási végzés jóváhagyását és a vizsgálati fogságnak 30 nappal való meghosszabbítását. Dr. Nistor Virgil válaszában érdekesen világította meg, hogy Farkas Lajos letartóztatása és vizsgálati fogsága nem indokolt és szembeszökően elentmond a szeszyáros rendelkezéseinek. Még abban az esetben is, ha a szeszyáros ellen felhozott vádak beigazolódnának, a szeszyáros az adóeltitkolást kihágásnak tekinti és erre pénzbírságot ír elő. Ilyenformán Farkas Lajos fogvatartására nincsen törvényes alap. Hangsúlyozta a védőügyvéd, hogy a tábla vádpanca az elmúlt alkalommal azért rendelte el a vizsgálati fogságot Farkas Lajos ellen, mert a vizsgálat érdekében szükségesnek tartotta fogvatartását. A vizsgálat ugyszólván befejezést is nyert, így a fogvatartásra amugy sincs ok már. A táblai vádpanca döntéséhez Bossue táblabíró magánvéleményt mellékel és ebben a magánvéleményben pontról-pont-ra kimutatja, hogy Farkas Lajos letartóztatása és vizsgálati fogsága nem indokolt. Kéri tehát a törvényszéket, hogy ne hagyja jóvá a vizsgálóbíró letartóztatási végzését.

re letartóztatott. Semmi bizonyíték nincs arra vonatkozólag, hogy Salamon József tagja lett volna a gyárnak és ott bármely minőségben működött volna.

A törvényszék a döntést délután ötre halasztotta, amikor is kihirdette, hogy megsemmisíti a vizsgálóbíró letartóztatási végzését és elrendeli ugy Farkas Lajos, mint Salamon József szabadlábrahelyezését. Az ügyész a táblai vádpancahoz élt felfolyamodással, mely szombati ülésén tárgyalja az ügyet, addig a vádlottak továbbra is vizsgálati fogságban maradnak.

A KAC NEMZETKÖZI VERSENYÉNEK EREDMÉNYEI

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). A KAC nemzetközi versenyének eddigi végeredményei a következők: Hölgyek dija: 1. Kehrling, 2. Novothy, 3. Balázs, 4. Nedbalek. Női egyes: 1. Wolkmeer, 2. Fröchlichné, 3. Arató és Aszlán Baba. Férfi páros: 1. Kehrling—Balázs, 2. Novothy—Nedbalek. Női egyes II. osztály: 1. Sárkány, 2. Aszlán. A harmadik szettet 3:2-vel Aszlán feladta. A többi döntőket ma játsszák le.

A német grönlandi expedició közlése szerint megtalálták a Grönlandban tragikus körülmények közt elhunyt Wegener professzor egy jegyzőkönyvét, amely szeptember 10-ig szóló tudományos feljegyzéseket tartalmaz. A grönlandi Rasmust, aki valószínűleg magával vitte Wegener utolsó feljegyzéseit, mindaddig nem sikerült megtalálni.

Nizza közelében óriási erdőtüzt ütött ki, amely néhány óra leforgása alatt több falut bekerített és pusztulással fenyeget. Ötszáz alpesi vadászt küldtek ki a tüzvész oltására. Több falu lakosságát el kellett a veszélyeztetett községekből távolítani.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű áreszállítás a piacon

- Meredith: Az önző, két kötetben . 272 L
- Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban . 204 L
- Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet . 340 L
- Apuleius: Az aranyzámor . 136 L
- Ludwig Lewisohn: Az örök sziget . 272 L
- Hatvány: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet . 435 L
- Maupassant: Erős mint a halál . 40 L
- France: Próbabábu . 45 L
- Strindberg: Az apa, A pajtasok, Julia kisasszony . 45 L
- Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége . 75 L
- Zola: Jó polgári koszt . 35 L
- Zola: Pénz . 102 L
- Gábor Andor: Hát Pillangó . 45 L
- Jack London: A vén halász meséi . 95 L
- Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként . 20 L
- Heltai Jenő: Almok háza (füzve) . 44 L
- Paul Bourget: A lelkiismeret (füz.) . 44 L
- P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.) . 64 L
- Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (füzve) . 44 L
- Krudy: Boldogult ifjukurom . 64 L
- Renard: Fléchambeau urból bacilus lesz (füzve) . 44 L

Kapható: Uj Kelet könyvosztályában Vidékre utánvétell vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (volt Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dej, Dicsosánmartin, Alba-Iulia, Targu-Mures, Oradea és Timisoara. (Dés, Dicsoszentmárton, Gyulafehérvár, Vásárhely, Várad, Temesvár)

Saját tőkéi 145 millió lei

AFFILIÁLT INTÉZETEI: Torda-aranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda Alsófehé egyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu Székelyudvarhelyen Cristur-Szt.-Keresztur, Szászregenyvidéki Takaré- és Hitel Rt. Reghin-Szászregeny és Népbank Rt. Huedin-Bánffyhungad, Szamosujvári Hitelbank Rt. Gherla-Szamosujváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez! Áruraktárai a vasut mellett.

ANYÁK! Höfer hintőpor, krém, szappan a gyermek fejlődését is elősegíti

Kedd, 1931. augusztus 4.

„Az agent pro... B a k

A polyánai zsidók törté... Borsá, augusztus... (korulbe... nak, hogy utoljára... tam, a telkészkab... sok bünbanással be... zatos tusákról, lell... arról, hogy a bor... házai kisertik álma... A polyánai paras... tetszett bálványa v... nelmet irt, megjár... pártot és részt ve... pányban, fanatiku... testek szavát, faké... rejszecsapásoktól... ség. A Berinde nevű... semmi. Csak egy g... nek teher az élet... lelkén már csak ir... Öszint... melyet... — a tavalyi e... hoz tartoznak, a m... takarni. Azt szerett... tak az igazi okok, ... taság. Sándort kih... nátor akart lenni. at bosszut forralt. sen. Amikor Koszt... határozta, hogy zav... kes, ahogy megfigy... török munkájára se... ténelemben legal... példa. S hogy dolg... ijesztettek, hogy p... dezni, a parasztok... terjesztették, hogy... cíováll látták el ma... akarják úzni őket... a világháboru kit... usztást. Pesten k... hogy az oroszok ny... tották fel a huszár... biztosan arról irta... magyar katonák ár... telenitenek meg... nem Jugák mente... kormány. — Tisztelendő u... az eseményekre? — Öszintén besz... ról beszéltek, hogy... polyánai parasztsá... mielőtt alaposan s... magannak a dolgo... tem minden. Amig B... — Amióta eszen... nyugtalanság gyöt... mely egész család... tyám közül az eg... másik, a tehetsége... meg. Én a vasutná... tam, meg keresked... szakán rá nem jö... paróchián a helyen... magvatőjének szá... koromban, három... pappá. Azóta... róla... Berinde András... fárad. Alig negye... fürdőből. Ként ves... Letelepünk a füt... tust. „Fontinai gyógy... fürdő Máramaros... tól 11 kilométerre... szik. Süri fenyes... ellen védett, vadro... szik, közel 800 mé... fölött.” A fürdő vendége... Lehetnek hatvan... lélek se járt itt, ... volna Polyánán ke... Ülünk a term... Petrosz hókuicsmá... dik a beszéd, hogy... ban szabad napja

"Az agent provokatőrök munkájára sohasem derül fény"

Berinde lelkész leleplezi a borsai szörnyű napok kulisszatitkait

Amíg Berinde eljutott odáig... Még mielőtt számot adhattam volna magamnak a dolgokról, már zajlott körülöttem minden

A polyánai lelkész a maga módján megírja a borsai zsidók történetét

Borsai, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Korulbelül teli esztendeje annak, hogy utoljára láttam Polyánán jártam, a lelkészakban s Berinde András sok bűnbánással beszélt nekem akkor irtozatos tusákról, lelkiismeretfurdalásról és arról, hogy a borsai zsidók felperzselt házaik kísérték álmatlan éjszakákon.

A polyánai parasztkok erintheletlennek tetszett bálványá vezekelt azóta és történelmet írt, megjárta a nemzeti parasztpártot és részt vett egy választási kampányban, fanatikus hívei, akik áhitattal lesték szavát, faképnél hagyták s a durva tejszeccsapásoktól összeroppant az istenség.

A Berinde nevű legendából nem maradt semmi. Csak egy gyámoltalan ember, ki nek teher az élet s akinek a meglóditott lelken már csak irgalom segít.

Oszinte vallomás a multrol, melyet nem szabad takargatni

... — a tavalyi eseményekről? A mult-hoz tartoznak, a multat pedig nem szabad takarni. Azt szeretné tudni, hogy mik voltak az igazi okok, melyek előidézték? Butaság. Sándort kihagyták a listából. Szentmátor akart lenni. Hónapok hosszu során a bosszú forralt. Hogy Jugáékön ühesesen. Amikor Kosztika Borsára jött, elhatározta, hogy zavart fog csinálni. Erdekös, ahogy megfigyeltem: agent provokatőrök munkájára sohasem derül fény. A történelemben legalább is alig van erre példa. S hogy dolgoztak! A zsidókra rájlesztettek, hogy pogromot akarunk rendezni, a parasztkok között meg azt a hirt terjesztették, hogy a borsai zsidók muniócióját látták el magukat és véglegesen ki akarják üzni őket Polyánáról. Még csak a világháboru kitérősekor láttam ilyen uszítást. Pesten képekben mutogatták, hogy az oroszok nyelvü-nél fogva akasztották fel a huszárokat s Odeszában egész biztosan arról írtak a lapok, hogy a magyar katonák ártatlan leánykákat becstelentének meg... Eredmény is volt. De nem Jugáék mentek, hanem az egész kormány.

— Tiszteendő ur hogy sodródott bele az eseményekbe?
— Oszintén beszélek: nem tudom. Arról beszéltek, hogy itt az alkalom, hogy a polyánai parasztságot megmentsük s még mielőtt alaposan számot adhattam volna magamnak a dolgokról, már zajlott körülöttem minden.

Amíg Berinde eljutott odáig...

— Amióta eszemnél vagyok, állandó nyugtalanság gyötör. S világfájdalom, mely egész családomnak sajátja. Két bányám közül az egyik öngyilkos lett, a másik, a tehetségesebb, tébolydában halt meg. En a vasutnál kezdtem, tanító is voltam, meg kereskedő, mig egy álmatlan éjszakán rá nem jöttem arra, hogy nekem paróchián a helyen és hogy isten is lelkek magvatójának szánt. Negyven esztendőskoromban, három évvel ezelőtt szenteltek pappá. Azóta... jobb nem is beszélni róla...

A természet ölen

Berinde András polyánai tiszteletes kifárad. Alig negyedórája, hogy kijött a fürdőből. Ként vesz, mert bántja a reuma. Letelepedünk a füre s olvassuk a prospektust.

"Fontinai gyógyfürdő! A fontinai gyógyfürdő Máramaros vármegye Borsai község-től 11 kilométerre, a községtől keletre fekszik. Sűrű fenyvesektől borított, szelek ellen védett, vadregényes völgyben fekszik, közel 800 méternyire a tenger színe fölött."

A fürdő vendégei kivétel nélkül zsidók. Lehetnek hatvanan. Tavaly persze egy lélek se járt itt, ugyan ki is merészelt volna Polyánán keresztül menni?

Ülünk a természet ölen, nézzük a Petrosz hókucsmás csucsait s arra terelődik a beszéd, hogy mivel is tölti mostanában szabad napjait Polyána lelkiekben

megingott és hibeiben megcsalódott tiszteletes.

A borsai zsidók története — Berinde lelkész által fel dolgozva...

— Furcsának fogja találni, egész biztos vagyok benne: A borsai zsidók történetét írom meg. Persze, csak egy szóra-kozásból, mert nem hiszem, hogy akadjon zsidó ember, aki kiadja:

Bizony furcsának találtam, mert mindenre számítottam, csak arra nem, hogy Berinde András zsidó történelmet írjon. Ő persze biztosít róla, hogy nagyon tárgyilagos s az igazságtól senki fia kedvéért egy hajszállal sem tér el. S amikor látja, hogy állításait kétségbe vonom, hatalmas árkus papirt vesz elő, a borsai zsidók történetének legfrissebb fejezetét s olvasni kezdi:

BOSSZUÁLLÓ ISTEN, BOSSZUÁLLÓ GYERMEKEI

Az Ur 1868-as esztendejét írták akkor és Borsán a zsidók erősen elszaporódtak. A dus erdők és gazdag havasok híre messzire elment s jöttek a zsidók Germániából és Galiciából és letelepedtek Borsán. Akadt akkor egy közöttük, aki gazdag volt, sok erdő, havas és ház tulajdonosa. Neulendernek hívták. Ezzel a zsidóval vagyonban még csak egy ember vetekedett, Hojda, a falu román bírója. Egy havasból kifolyólag összekülönböztek és halálos ellenségek lettek. Egy napon Neulender halva találták a mezőn, amikor kiment a juhokhoz. A gyermekei Hojdat gyanították, az ő kezét látták a gyilkosságban, de a nyomozás során nem lehetett semmit sem megállapítani, mert Hojda alibit igazolt. Csak egy évre rá, itt as állapotban, olyan célzást tett, mintha ő bérélt volna fel a Neulender gyilkosát.

Borsán a zsidóknak volt akkor egy társaságuk. Ugy hívták, hogy „Míve Málke”. Innen kerültek ki a hamis tanuk, a gyújtogatók s ugyancsak ennek társaságának a tagjait bérélték fel, ha kellett valakin bosszút állani. Amikor Neulender családja megtudta a valót, bérélték két embert s egy sötét este, amikor Hojda bíró haza ment a kocsmából, leszúrták egy kertben. Az igazi tetteseket nem találták meg, viszont két ártatlan embert fogtak le és nyolc évi börtönrre ítélték el. Ez idő alatt a hitközség tartotta el a lefogott emberek családját.

Erre képek a bosszuálló isten bosszuálló gyermekei.

'A történelem ragyogó fejezetei

Nagyvönásokban ezeket olvasta fel nekem Berinde lelkész a „bosszuálló isten bosszuálló gyermekei” című fejezetéből. A részleteket persze aláfestve, hol pátoszszal, hol gunnyal. De — megjegyzni — vannak ennek a történelemnek sokkal ragyogóbb fejezetei is, amelyek a borsai zsidók vallásosságáról, szolidaritásáról, továbbá a jótékonyaságról és a kereskedelmi érzékről szólnak. Büszke lehet rájuk Borsai zsidóság, így mondja ezt Berinde András tiszteletes.

Egyáltalán, a zsidókérdés szívügye lett mostanában Berinde lelkésznek. Szívesen beszél róla és annyi anyaga van, hogy szinte kimeríthetetlennek látszik.

De engem a politika érdekel s Berinde lelkész legutóbbi szereplése a parlamenti választások során.

Két szék között — a pad alatt...

— Kosztika (mármost Constantin Dáni) lejött a választások előtt és azt mondta, hogy segítségünk Sándornak. (Andercu Cuza Sándor, volt nemzeti parasztpárti szenátorról von szó.) Sándor megígérte, hogy kulturházat épít a polyánai népnek. Én segitettem nekik, de a népet elcsábították tőlem. Alig kaptunk hatvan szavazatot.

... — Kosztika persze két szék között a pad alá került. Zelea Codreanu nem akar tudni róla, mert elárulta a vasgárdát, a

Komoly női bajok forrása a hanyagság — A LYSOFORM használata megelőzi ezt

NÉHÁNY olyan kellemetlen női baj van, amelynek maga a neve megijeszti a nőket. Ezeknek a bajoknak a legtöbbje — amelyek időnek előtte megőregítik a nőt — a hanyagság rovására írható, annak a hamis hiedelemnek, hogy szappan és víz elegendő a női toiletthez.

Lysoform a nők ezreinek biztosítja az egészséget. Ezt a híres fertőtlenítőszer, amely garantáltan nem támadja meg a finom, érzékeny szöveteiket, szerke a világon a nők mindenütt használják. Megöli azokat a mikro-bákat, amelyek megtámadják a női szerveket akkor, amikor a test ellenállóképesége csökkent és komoly szervi zavarokat okoznak.

Lysoform csakis sötétzöld üvegekben kapható. Utasítson vissza minden kimérve ajánlott Lysoformot.

Lysoform

nemzeti parasztpártnál elvesztette a játékot, mert alig hozott néhány szavazatot. Könyörgött Sándornak és ő megígérte, hogy ha kormányon lesz, megválasztatja Borsai bírójává, de addig is alkalmazta a fűrészüzemenél, mint hivatalnokot, havi 2000 lejes fizetéssel. A magam számára levontam a tanulságot: Soha, semmiféle politikában többé részt nem veszek.

Alom volt. Bálvány. Polyána parasztszaj kinyilatkoztatásnak fogadták el szavát. Tavaly még kormányt buktatott (ő szentül hiszi ezt) ma hívei sárral dobálják meg.

A hamis prófétát, aki rossz utra térítette őket.

Tavaly az antiszemitizmus gigássza volt, ma fél az örökölt sorstól.

Schön Dezső.

A bázei Nemzetközi Fizetési Bank sorsdöntő tanácskozásai

Hoover akciót kezdett, hogy Amerika hosszú lejáratu hitelre nyersanyagot szállítson Németországnak

Bázei, augusztus 3. A Nemzetközi Fizetési Bankjának igazgató tanácsosai ma elértekezetet tartottak, amelyen a hitel- lek Németországban meghagyására kiküldött bizottság első ülésének idejét és helyét vitatták meg. Ugy tudják, hogy a bizottság Bázelben szombaton fogja tartani az első ülést. Az elértekezetlen a hatalmas jegybankjainak kormányzói és elnökei vettek részt.

London, augusztus 3. Washingtonban elterjedt hírek szerint Hoover elnök utasította Shakett berlini amerikai nagykövetet, hogy kezdjen a német kormányval haladéktalanul tárgyalásokat oly értelmű

megállapodás létesítésére, hogy az Egyesült Államok amerikai nyersanyagokat, gyapotot és gabonát szállítsanak Németországnak hosszulejratu hitelezések alapján.

Bécs, augusztus 3. A hétfői reggeli lapok közlik az érvényben levő bankamat-lábakat. Eszerint a kamatláb Newyorkban 1 és fél, Párizsban 2, Amszterdamban 2, Brüsszelben 2 és fél, Kopenhágában 3 és fél, Stockholmban 4, Prágában 4, Oslóban 4, Londonban 4 és fél, Rómában 5 és fél, Madridban 6 és fél, Varsóban 7 és fél, Belgrádban 7 és fél, Athénben 9, Bécsben 10, Berlinben 15 százalék.

A kolozsvári városi tanács meglepetés-szerűen utat vágott a régi zsidó temetőn keresztül

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári városi mérnöki hivatal már évek óta tervbevette, hogy a Petőfi uccai régi zsidó temetőn keresztül új utcát vág. A zsidó hitközség természetesen nem adhatta hozzájárulását ehhez a kegyeletsértő aktushoz és a hitközség meg a városi tanács között való ságos guerilla-harc indult meg a temető körül. A hitközségnek állandóan résen kellett lennie, mert sohasem tudhatta, hogy melyik percben ráncigálja elő a városi tanács a temetőn keresztül vezető ucca kérdését.

A város legális tanácsának zsidó tagjai el tudták téríteni a tanácsot ettől a szándékától és a kérdés közvetlenül a békés megegyezés előtt állott. A hitközség ugyanis, hogy a kegyeletsértő intézkedést megakadályozza, késznek mutatkozott hivat építeni a közlekedés számára a temető felett.

Kolozsvár új interimáris bizottsága azonban, amelynek pillanatnyilag zsidó tagja nincsen, radikálisan oldotta meg a kérdést. Hétfőn hajnali három órakor ugyanis, anélkül, hogy előzőleg értesítette volna a hitközséget, munkásokat vezé-

nyelt ki a Petőfi uccai temetőhöz, akik mialatt még a hitközség felocsudhatott volna, máris megépítették az ut felét. Az interimáris bizottság kegyeletsértő cselekedete, amelyet még az is tetéz, hogy meglepetés-szerűen történt, mélységes elkésere-dést keltett a város zsidóságában. Azonnal küldöttség ment fel a városházára, az interimáris bizottság azonban hatalmi áll-lápontra helyezkedve, nem volt hajlandó a temetőn keresztül vezető ut megépítéséről lemondani és csupán annyit tett meg, hogy a munkálatokat ma délig felfüggesztette és felszólította a hitközséget, hogy ma délig nyilatkozzanak, ex-humálni akarják-e a sírokat, vagy pedig belenyugszanak abba, hogy az utépítésnél a sírokat befedjék. A hitközség kényszer-helyzetben lévén, a Chevra Kadisa a beszé-dinnel együtt ma reggel fog dönteni a felett, hogy melyik proppozíciót fogadja el.

— A lengyel állami opera szubvenció hijján megszünik. Londonból jelentik: A Times varsói jelentése szerint a varsói operától a városi tanács megvonta az eddig élvezett 3 és félmillió zloty szubven-ciót. Emiatt az opera az őszi szezonban már nem nyílik meg.

RTZ mertné

velő intézete, a, Pável ucca ymnázium mel-ja nem maga-privát háznál spektus. Kitünő neici!

nielőjébe, amelyben

gható éneke u an vával ért véget a hangulatu gyás-

gyors

ives robbanószerke-hogy a bombák Ju-bobbanjanak. Eppen elte a belügyminisz- dról jövő vagonokat kell kutatni. E ren- volt a foganatja, árállomáson ma dél- ekrazittal töltött melynek szerencsére felrobbanni.

szesz-yezését

mmi bizonyíték nincs hogy Salamon József árának és ott bármely t volna.

döntést délután ötre is kihirdette, hogy gálóbíró letartóztatási így Farkas Lajos, szabaddárahelyezé- blai vádtanácsához élt mely szombati ülésén addig a vádlottak to-fogságban maradnak.

ZI VERSENYÉNEK NYENYEI

ugusztus 3. (Az Uj A KAC nemzetközi végeredményei a kö-dija: 1. Kehrling, 2. s, 4. Nedbalek. Női er, 2. Fröchlíchné, 3. aba. Férfi páros: 1. Novothy—Nedbalek. r: 1. Sárkány, 2. Asz-tet 3:2-vel Aszlán fel ma játsszák le.

di expedíció közlése a Grönlandban tra- közt elhunyt We- egy jegyzőkönyvét, 10-ig szóló tudomá- tartalmaz. A grön- valószerűleg maga- utolsó feljegyzéseit, erült megtalálni.

óriási erdőtűz ütött óra leforgása alatt itett és pusztulással lpesi vadászt küldtek ara. Több falu lakos- veszélyeztetett közsé-

UZLET LELKE Z UJ KELETBEN

lősegíti

Egységes cionista-szocialista párttá egyesül a Poale-Cion és a Hitachdut

A zsidókérdés a bécsi szocialista internacionálé kongresszusán

Bécs, augusztus 3. A Bécsben ülésező szocialista munkás-internacionálé a Poale Cion tiz, a „Bund“ pedig hat delegátussal van képviselve. A Palesztina-kérdést, mint olyant, nem tüzték napirendre. Valószínű azonban, hogy a zsidó probléma az általános vita során a világházi és a munkanélküliség problémáival kapcsolatban felszínre fog kerülni. A zsidó delegátusok ebből az alkalomból szóvá teszik a vándorlás, a munkára való jog és a Palesztina-ügy problémáit.

A szocialista kongresszus alkalmával a Dolgozó Palesztina Ligája nagygyűlést tartott, amelyen a cionista exekutive újonnan megválasztott tagjai: dr. Chaim Arlosoroff és Berl Bocker beszámoltak a tizenhetedik cionista kongresszus eredményéről. A gyűlésen megjelent Longuet francia szocialista vezér akit a közönség élénken ünnepelt. Longuet a jelenlevők kívánságára beszédet tartott, amelyben meleg szavakkal foglalt állást a palesztinai újjáépítés érdekében.

A kongresszus alkalmával a Poale Cion megtartotta világkonferenciáját, amelyen palesztinai, lengyelországi, amerikai, angliai, litvániai, ausztriai és csehszlovákiai képviselők vettek részt. A Poale cionista csoportok helyzetéről történt jelentések megtétele után napirendre került az ichud kérdése, vagyis a Hitachduttal való egyesülés problémája. A konferencia résztvevői elvében teljesen megállapodtak a két zsidó szocialista alakulat egységesítése tekintetében. Csak a formára nézve voltak véleménykülönbségek. Végül azonban elhatározták, hogy az újonnan megalakítandó Poale Cion és Hitachdut csoportok világszövetségének a következő alapelvei kell, hogy érvényesüljenek:

1. A jiddis és héber nyelvnek egyenjogúsítása kulturában és a nevelésügyben. A jiddis nyelvet olyan országokban, ahol a zsidók tömegesen élnek, el kell ismerni kisebbségi nyelvnek.

2. Harcolni kell a nemzeti kisebbségek jogaiért.

3. Az új alakulat elismeri az osztályharc elvét és minden országban a szocialista politika érvényesüléseért harcol.

4. Fokozottan dolgozik a szocialista alapokon felépítendő Palesztináért

Aki tagja akar lenni az új szervezetnek, annak be kell lépnie a szocialista internacionáléba és a cionista világszervezetbe. Gyakorlatban ez a határozat azt jelenti, hogy az új alakulatban nem kapcsolódhatnak bele a baloldali Poale cionisták, akik sem az internacionálénak, sem pedig a cionista világszervezetnek nem tagjai.

Elhatározták továbbá, hogy a legközelebbi hat hónapon belül a két zsidó világszervezet egységesítését végre kell hajtani. Abban az esetben, ha komolyabb akadályok merülnek fel, a Poale Cionnak a Hitachduttal való egyesülését az elfogadott programotikus irányelvek alapján egyelőre csak országokként hajtják végre.

Legkésőbb két év múlva kell, hogy az egyesült pártok világkonferenciát tartanak. Néhány szervezeti természetű határozat után a világszövetség vezetését is megválasztották Kaplansky, Locker, Ben Gurion, Katzenelson, Siu-

ger, Reiss mérnök, Sokal, Neustadt és mások személyében.

A bécsi internacionálé alkalmával rendezett munkás-olimpiáson részt vettek a palesztinai sportolók is. A palesztinai munkás csapatokat szívélyes óvációkban részesítette a százezrekre menő közönség, amely a sportolók felvonulását végignézte a Ringen. Sálom és éljen Palesztina kiáltásokkal üdvözölték a zsidó

munkás sportolókat. A felvonulás előestéjén rendezett fáklyásmenetben a zsidó munkások az élen haladtak.

A bécsi stadionban rendezett tornaversenyeken harminchat palesztinai tornász vett részt. A dán munkás futballcsapat elleni mérkőzésen a palesztinai zsidó munkásfutballisták 3:2-re verték meg az egyébként erős dán munkás csapatot.

84 éves korában elhunyt dr. Hatieganu Emil és dr. Hatieganu Gyula volt miniszterek és Hatieganu Simon rendőrkesztor édesapja

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. Az Uj Kelet tudósítójától). Tragikus haláleset híre terjedt el hétfőn Kolozsváron, mely a város román társadalmában általános megdöbbenést váltott ki. Hatieganu Juon görögkeleti lelkész nyolcvannégy éves korában, rövid szenvedés után meghalt. A patriarchális kort elért köztisztviselőben álló pap az egyik legtekintélyesebb erdélyi román család megalapítója volt. Két fia: Emil és Gyula mindketten a kolozsvári egyetem tanárai, a miniszteri poléig vitték fel, míg Hatieganu Simon, ezeknek öccse már harmadik éve Kolozsvár rendőrkesztora. Még két fia maradt életben tizenhárom gyermeke közül Hatieganu Juonnak, egyikük dr. Hatieganu Juon, a kolozsvári ügyészség fogházának igazgatója, a legfiatalabbik, Eugen pedig tehet-

séges fiatal ügyvédje a kolozsvári ügyvédi karnak.

Hatieganu Juon 1847-ben született az alsófehérmegyei Intregalde községben. Középkorát Gyulafehérváron, majd Balázsfalván végezte és ott is fejezte be görögkeleti papi tanulmányait. Rendkívül szép és tartalmas kultúrát ért, aki közéletben állott Erdély román társadalmában. Legutóbb Kolozson működött, ahol tizenhét évig lelkészkedett. Innen Kolozsvárra jött és a nyugalomba vonult agg lelkész nagy karriert megfutott gyermekei között élt. Néhány nappal ezelőtt a már régen gyengélkedő aggyastván állapotában súlyosbodás állott be és huszonegy órai agónia után meghalt. Halála nagy részvétet keltett a város román társadalmában.

235 lejért adták hétfőn a búzát a kolozsvári tőzsdén

Pang az üzletkötés. Az erdélyi buza még tartja az árat, de már azt is 31 lejért kínálják

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári terménytőzsdén ma rendkívül lanya kereslet mutatkozott, de emellett a búzának olyan katasztrófális esése volt észlelhető, amely pánikszerű riadalmat keltett a terményesek között. Hirt adtunk már arról, hogy a buza ára az utóbbi hetekben rohamosan esik és egyes helyeken elérte a 240 lejes árat métermázsánként. A hétfői napon a buza-ár zuhanása Kolozsváron is érezhető volt. A szamosvölgyi és erdélyi búzában éppen ezért nagyon kevés kínálat volt, úgy látszik az Erdélyben még meglehetősen tartott árakat elővigyázatossággal kezelik és nem hozzák alacsony áron forgalomba. Így is már 315 lejes árban kínáltak ab Kolozsvár 79-es 2 százalékos erdélyi búzát.

Annál inkább érezhető az áresés a bihari és szalontai búzában. Az egyetlen búzakereslet 150 q. bihari buza volt. 2.35 lejes rendkívül alacsony áron. Ezenkívül 1000 q. buzakorpát és 100 q. zabot adtak el a tőzsdén, előbbi 160 lejes, utóbbi 350 lejes alapáron. Ajánlatok a következő árban történtek: 450 q. szalontai buza 76—78 százalék

á Lei 235.—, 300 q. kolozsvári buza 79, 2 százalék á Lei 3.15.—, 150 q. bihari zab á Lei 3.70.—, 100 q. ludasi tengeri á Lei 220.—, 50 q. kolozsvári árpa á Lei 340.—. Kereslet még ennél is kevesebb volt, amennyiben a tőzsdéi napon csak 100 q. olajmag iránt érdeklődtek.

— Hatezer köztisztviselőt bocsátott szélnek Lengyelország. Varsóból jelentik: A lengyel kormány november elsején 3000 minisztériumi tisztviselőt, 1000 pénzügyi hivatalnokot és 900 tanítót fog elbocsátani a szolgálatból. A leépítésre itéltek alkalmazottak már megkapták az erre vonatkozó értesítéseket.

— Opera készül Leivik Golem-jából. Csikágóból jelentik: Leivik ismert jiddis drámáját, a Golem-et, operaszöveggé változtatták át. A zenét a csikági Opera zeneigazgatója, Van Grove komponálta. A darabot ez év őszén fogják bemutatni a Metropolitan opera színpadán Newyorkban.

— Felhős, meleg időjárás várható. Bécsből jelentik: Az obszervatórium meteorológiai intézetének időjárásprognózisa szerint változóan felhős és meleg időjárás várható zivatarhajlammal.

Rohamosan közeledik

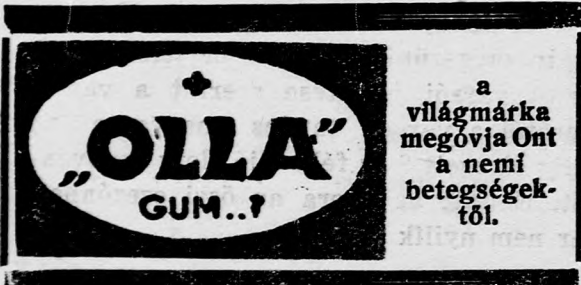
Főnyeremény: 1.000.000 Lei az erdélyi zsidó kórházegyesületek sorsjátékának húzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt.

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltéssel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

A ritmikus torna az egészség szolgálatában

A modern élet tempója, amely egyre idegesebbé teszi ma az embereket, feltétlenül megkövetel testünköt egy olyan szisztematikus mozgást, amely gyökeresen átdolgozza az emberi szervezetet. A munka testünknek csak bizonyos részét „használja”. A gépirókissasszony munkájához két kézfejét veszi igénybe, egy-egy esetben karját is, a házilány, aki a háztartással van elfoglalva, szintén egyoldalúan csak egyes izmait fejleszti. Ez az egyoldalúság deformálódást idéz elő.

Ahhoz, hogy testünk minden részét egyképpen foglalkoztassuk, hogy kifejlesszünk magunkban egy nemesebb értelemben vett sportot, kötelességünk saját testünk konstitúcióját megismerni. Ha megismertük, akkor nem fogjuk elhanyagolni egyetlen részét sem. A női testnél nemcsak a testi épség és szépség megőrzéséről van szó, hanem a fűzők által évszázadokon keresztül elkorosodott testet és a rosszul fejlődött légzőszerveket kell regenerálni. Nemcsak a mai élet ritmusának tudható be a sok ideg- és tüdőbeteg ember, hanem nagyrésze van ebben anyáink gyöngye, egészségtelen testi konstrukciójának. Legelső sorban kötelességünk az anyáinktól örökölt egészségtelen testi konstitúciókat egészségessé tenni. Különbséget kell tenni mindennek előtt fáradtság és fáradtság között. Másképp vagyunk kimerülve, ha a munka merített ki és másképp, ha a szórakozás fárasztott el. A Németországban kiindult és az egész világon elterjedt modern tornarendszer (melynek úttörője M. Mensendick) kizárólag a testre épít. A növendékeknek tehát meg kell magyarázni a különböző gyakorlatokat, amelyeknek során kénytelen rájönni bizonyos testrészek helyes foglalkoztatására. Ez a módszer egyúttal ellenőrzi bármely izom, szalag, csuklófelületnek esetleges degeneráltságát, (medence elferdülés, scoriozis, elálló lapockák, bokasérülés, stb.), amelyet torna által regenerálni képesek vagyunk. Esztétikai szempontokból is fontos a torna, mert a testet ruganyossá, arányossá teszi és különösen az asszonyoknál előforduló zsírpárnák eltávolítását teszi lehetővé.

A nőknél az évszázados fűző viselése, mint már említettük, teljesen elhanyagolta a mély lélegzést. Csak a tüdőcsücsöket töltötte meg levegővel és a tüdő ellenállóképességét gyöngítette. A modern torna nagy súlyt helyez az elhanyagolt légzés helyrehozatalára. Különböző gyakorlatok által nemcsak fokozza a rendszeren működő szervek teljesítőképességét, hanem kifejleszti az elhanyagolt testrészek funkcióját is. E mozgások a zenével összekötve megnyugtatólag hatnak idegeinkre. Különösen gyermekeknek nélkülözhetetlen a ritmikus torna, amely hozzásegíti a testet a zenéhez alkalmazkodó mozgásokra. A ritmikus torna megalapítója, Jaquir Delsart, aki zenetanár volt és így jött rá, hogy a testbe átvitt zene mélyebb és maradóbb, mint egy kívülről jövő zenetanítás. Amint látjuk, a torna nem luxuscikk, vagy sport, ahogyan sokan elképzelik, hanem olyan kellék, amely az élet és munkaképesség megtartásához feltétlenül szükséges. Nem frázis ez a mondás, mens sana in corpore sano. Egészséges testben egészséges lélek.

Rosenfeld Piroksa okl. tornatanárnő

Dávid Golder

A szegény zsidófiából lett nagystílusú bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovszkaja regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek. Ára fűzve 136 lej, Ára kötve 204 lej. Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

UJ KELET
bánsági
Főszekes
Felelős szer
Bukare
Hátszeg Er
Ülkéink után
megjelölés

— A lengyel szemita durvaságai: Mint az Uj időkben a lengyel esetben a zsidó való mérközésűt. A legfelsőbb hatóságok legutóbb hogy a jövőben szigorúbban me- denképpen azon- lublini, radomi és ismétlődessene iratban fogják, amelyben részle- teendőket, ame- jövöbeni sportm-

— Iskola üve kezdődő tanév- adnak át a közh- még nincs párja- lyek az iskolá- mástól, üvegből a napfényt és a- termekbe. A ta- szobát rendezte- hanem beüvegezt- teremben vívez- zetet szolgált- tanulóik ülőhelye- vízvezetékkel sze- den tanuló a he- fizikai kísérletek- ja van az iskolá- táriummal egybe- épült tornater- precher van s a- melyben az isko- szintén üvegből- iskolában tanul- nak, valóban ez- nebb iskolája, a- nulók.

Szinkör

nagy, zenés, éne- ármány és szerel-

— Két norvég- lalták, mert Oros- Londonból jelent- norvég hajó rako- megállapítást nye- országai fát szállí- kötöbe.

August

— Naponta s- Newyorkban. Lo- yorkban és körny- új gyermekparali- hatósági orvosi h-

— Banditák tá- fiát és a rablome- ránduló nézte vé- Lafèvre volt fra- legi szenátor két- páros kirándulás- lében két felfegy- megtámadta. A b- tek a miniszter- voltak a motorke- utonállók erre fá- teljesen kifosztott- menekülni a mot- támadás forgalm- sereg járólók s- nek. Ezek azonn- őrséget, mely kor- az egész vidék k- diták üldözését, a- hosszas hajszu ut- Az elfogott ban- ugyanis megsebes- külni. A másik- kézrekeríteni.

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A lengyel sporthatóságok az antiszemita durvaságok ellen. Varsóból jelentik: Mint az Uj Kelet is megírta, az utóbbi időben a lengyel futbalcsapatok több esetben a zsidó labdarugó játékosokkal való mérkőzésük során ezeket brutalizálták. A legfelsőbb lengyelországi sporthatóságok legutóbbi ülésén elhatározták, hogy a jövőben a brutalizálókat a legszigorúbban meg fogják büntetni és mindenekelőtt azon lesznek, hogy a legutóbbi klubban, radomi és sosnovicei események ne ismétlődjenek meg. Legközelebb köriratban fogják értesíteni a sportklubokat, amelyben részletes sorolják fel azokat a teendőket, amelyek biztosítják majd a jövőbeni sportmunka nyugodt folyását.

Iskola üvegéből. Lübeckben a most kezdődő tanévben olyan iskolaépületet adnak át a közhasználatnak, amelynek ma még nincs párja a világon. A falak, amelyek az iskolatermeket elválasztják egymástól, üvegéből vannak s olyanok, hogy a napfényt és a világosságot beengedik a termekbe. A tanulók számára reggeliző szobát rendeztek be. Ablakok nincsenek, hanem beüvegzett ablakfalak. Minden tanteremben vízvezeték van, amely meleg vizet szolgáltat. A fizikai teremben a tanulók ülőhelyeit külön gáz-, villany- és vízvezetékekkel szerelték fel, úgy, hogy minden tanuló a helyén ülve végezheti el a fizikai kísérleteket. Külön csillagvizsgáló van az iskolának, egész modern planetáriummal egybekötve. A szintén üvegéből épült tornateremben modern lautschprecher van s az intézet nagyerterme, amelyben az iskolai ünnepélyeket tartják, szintén üvegéből készült. Ha még ebben az iskolában tanulni sem kellene a diákoknak, valóban ez volna a világ legmodernebb iskolája, amelybe tudnának a tanulók.

Az új költségvetés a legszigorúbb takarékoság jegyében fog elkészülni

Bucuresti-Bukarest, augusztus 3. Zamfir Bratescu pénzügyi alminiszter az összes pénzügyminiszteri igazgatók bevonásával holnap kezdi meg az új költségvetés összeállításának előmunkálatait. A jövő évi költségvetést a nagy redukciónak fogják jellemezni. A pénzügyi inspektorok és igazgatók felszólítást kaptak, tanulmányozzák annak lehetőségét, mely tételeknél lehet nagyobb-mérvű csökkentést keresztülvinni.

Ettől a munkától függetlenül a pénzügyminiszter célja, egy speciális bizottság kiküldése is, — parlamenti tagok bevonásával — amely szintén az új büdzséjavaslatot fogja kidolgozni.

Ismét megnyílik az üzem a Kristályfürdőben! A Kristályfürdőben (v. Timár ucca 3.) kedden, augusztus 4-én reggel ismét megnyílik a teljes üzem. Gőz-fűtők naponta d. e. 1 óráig, nőknek hétfő, kedd, szerda, csütörtök délutánonként. Pénteken egész nap férfiaknak.

Zsidó kórházorszjegyet vegyen, Hogy családjával boldog legyen!

Eljegyzés. Weisz Erzsébet Nagyszob és Klein Béla, a Bukaresti Tageblatt képviselője Bukarest, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Az erdélyi Bné Akiba szervezet táborozása „Félix“-fürdőben. Az erdélyi Bné Akiba szervezet folyó hó 2-án, vasárnap reggel kezdte meg az első — tizennégynapos — nyári táborozását a „Félix“-fürdőben. A kolozsvári mizrachifjuság huszonkét tagu csoporttal indult szombat éjjel a táborozásra. A táborparancsnokság arról értesít bennünket, hogy a résztvevők jól érzik magukat, ellátásuk a legnagyobb rendben folyik. A kolozsvári mizrachifjuság egy háromnapos autos kirándulást rendez a tábor meglátogatására. Indulás Kolozsvárról 7-én, pénteken hajnali három órakor, visszaérkezés Félixről 9-én, vasárnap este. Résztvenni óhajtok bővebb információ végett jelentkezhetnek folyó hó 5. szerda este 9 óráig, a Mizrachifjuságban, Str. Gen. Berthelot (Eötvös ucca) 8. Iskola udvar.

Elégett egy ország egész gyár-ipara. Egy európai állam egész gyár-ipara tüzvésznek esett áldozatul. Igaz, hogy az európai állam, amelyet a katasztrófa ért, Lichtenstein nagyhercegség s mindössze egy ipartelep hamvadt el a lángokban, de azért mégis nagy tűz volt s most már egyáltalán nincs gyár a kis országban. Lichtenstein gyártelepe egy jutagvár volt, amelyet a dortmundi német jutagvár alapított és tartott fent. A gyártelep egy éjszaka öngyulladás következtében leégett, a tűz másfélmillió svájci frank kárt okozott, amit a biztosító társulatok megtérítenek a tulajdonosnak. Lichtenstein államnak a kára azonban sokkal nagyobb. Nem maradt neki egyetlen gyár sem.

Aranyérel használjunk Haemorsan kenőcsöt és kupot! Olcsón kapható a gyógyszárakban.

A munkanélküli alkalmazottak téli segélyalapja javára a magánalkalmazotti föderáció kolozsvári csoportja szombaton, augusztus 15-én este a sétatéri Splendid (volt Lidó) összes helyiségeiben nyári táncmulatságot rendez. A nívós műsorral, táncversennyel, tombolával egybekötött mulatságra a belépődíj személyenként 30 lej. A rendezőség már megkezdte a meghívók szétküldését. Akik meghívóra igényt tartanak, jeltessék ezt be a Szerződés irodájában, Str. Memorandului, (Unió ucca) 21 szám alatt, balra az udvarban.

NAPROL-NAPRA

Génuban hivatásának áldozata lett dr. Piana rádiológus, a génubai rádiológiai intézet vezetője. A tudós rádió- és röntgenkutatásai során olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy tizenhét ízben kellett megoperálni, míg most behalt sebeibe.

A burgerlandi Vasváron Szoldatics Ferenc cipész, aki fanatikus kommunista, politikai gyűlöletből megölte a katolikus legényszövetség kötelékébe tartozó István nevű fivérét. Szoldatics István padlásszobájában aludt, amikor testvére fellopódzott hozzá, cipészkaplaccsal beverte fivére fejét, azután bőrvágó késével elvágta áldozata nyakát, úgy, hogy a fej csaknem teljesen levált a törzsről. A gyilkosságot a két fiu anyja fedezte fe.

Bernard Shaw „Tulságosan igaz ahhoz, hogy jó legyen“ című új darabját az őszszel mutatja be a londoni Queens színház. A darab megszerzéséért most három német színház: a brémai, müncheni és frankfurti színházak versengenek egymással. A jelek szerint Shaw Frankfurtnak adja az elsőseget.

A stájerországi Enzenbachaben községben holtan találták Haas földbírtokost. A nyomozás során kiderült, hogy Haast egy Reiter Antal nevű husz éves erdész lőtte agyon, mert a földbírtokos barna ruhája megtévesztette és azt hitte, hogy a bokrok közt egy szarvas mozog.

A hamburgi sportversenyeken Anton Unger az ismert német atléta rudugrásnál olyan szerencsétlenül esett, hogy súlyos belső sérüléseket szenvedett és néhány órai szenvedés után a kórházban meghalt.

Vilma holland királynő befejezte tironi nyaralását és udvari különvonattal Münchenbe utazott, haol néhány napot fog eltölteni hazatérése előtt.

Szinkör Mozgó

Szerda és csütörtök 3, 5, 7 órakor

10 és 20 lejes helyárrakkal

nagy, zenés, énekes szerelmi regény, az ármány és szerelem harca a boldogságért.

KRISZTINA

Szinkör Mozgó

a főszerepekben: Janet Gaynor, Charles Morton, Rudolf Schildkraut.

Két norvég hajó rakományát lefoglalták, mert Oroszországi fát szállítottak. Londonból jelentik: Buenos Airesben két norvég hajó rakományát lefoglalták, mert megállapítást nyert, hogy a hajók oroszországi fát szállítottak az argentinai kikötőbe.

Augusztus 9-én

Naponta száz új gyermekparalízis. Newyorkban, Londonból jelentik: Newyorkban és környékén naponta átlag száz új gyermekparalízis esetet jelentenek a hatósági orvosi hivatalnak.

Banditák támadták meg a miniszter fiát és a rablómerényletet egész sereg kiránduló nézte végig. Párizsból jelentik: Lafèvre volt francia miniszter és jelenlegi szenátor két fiát, akik motorkerékpáross kirándulásra indultak, Párizs közelében két felfegyverzett álarcos bandita megtámadta. A banditák fegyvert szegeztek a miniszter fiaira, akik kénytelenek voltak a motorkerékpárt megállítani. Az utonállók erre fához kötötték a két fiút, teljesen kifosztották őket, majd el akartak menekülni a motorkerékpáron. A rabló-támadás forgalmas uton történt. Egész sereg járókelő szemtanuja volt az eseménynek. Ezek azonnal értesítették a csendőrséget, mely kordont vont nagy területen az egész vidék köré és megkezdte a banditák üldözését, akik közül az egyiket hosszas hajszá után sikerült is elfogni. Az elfogott bandita a tűzhár során ugyanis megsebesült és nem bírta elmenekülni. A másik rablót még nem tudták kézrekeríteni.

A szovjet olcsó búzát ajánl Ausztriának. Bécsből jelentik: A szovjet 15 és fél schillinges árban ajánl azovi új búzát és hetelezési ügyletre is tett ajánlatot. Néhány malom hír szerint le is kötött az oroszországi búzából.

A kameruni szultán Párizsban. Párizsból jelentik: Hayatou kameruni szultán a gyarmatügyi kiállítás megtekintése céljából a francia fővárosban tartózkodik. A színes uralkodó eddig 10 ezer frankot adott Párizsban jótékony-célra.

A kolozsvári Mentő sorsjegy

Dr. Ludvig Singer temetése. Prágából jelentik: Julius 28-án temették el a Prága melletti Strassnitzban, a zsidó hitközség által adományozott disz-sírhelyen, a prágai parlament zsidó tagját és a prágai zsidó hitközség elnökét. Több mint kétezren vettek részt a temetésen. Cionista és egyéb zsidó delegációk jöttek a közvélemény minden részéről. A nyitott sír mellett dr. J. Deutch prágai rabbi beszélt a hitközség nevében, a cionista országos szervezet megbízásából Norberg Adler, Prága városának nevében Hadrbolec helyettes-polgármester, a városi tanács nevében dr. Kafka és Julius Reis tartottak bucsubeszédet. Dr. Ludvig Singer parlamenti utódjáról még nem történt gondoskodás. A listán legközelebb szereplő dr. Angelo Goldstein prágai városi tanácsos nevé említik erre az állásra, de meglehet, hogy Norbert Adler, az országos cionista szervezet központi bizottságának elnöke kap megbízást. Végleges döntést ebben az ügyben a párt végrehajtó bizottsága fog hozni.

Sikerült elsimitani Bolívia és Paraguay között. Párizsból jelentik: Buenos Airesből jelentik, hogy a Paraguay és Bolívia közötti konfliktust egyelőre sikerült elsimitani. A vizsálya a Gran Chaco fensík birtoklása ügyében tört ki a két határos délamerikai állam között s a helyzet már annyira elmérgesedett, hogy a háború kitörését jóslták be az összes amerikai fővárosok lapjai.

Kínában százezer embert tett hajléktalanná az árvíz. Párizsból jelentik: Kínában a Jangcese és mellékfolyóinak áradása tovább tart. Nanking és Sanghai között egy hete szünetel a vasúti forgalom. A Jangcese deltája közelében falvakban és a városban az áradás folytán 17 ezer ház omlott össze s csaknem százezer a hajléktalanok száma. A rizstermést teljes pusztulás fenyegeti.

III. huzása

Nem halasztják el a Makkabiádat. Berlinből jelentik: A Makkabi világszövetség titkárságának jelentése szerint az 1932 tavaszra tervezett Makkabi versenyeket meg fogják tartani. Néhány lapnak ezzel ellentétes jelentése minden alapot nélkülöz.

Fuchs Nándor a román-magyar kereskedelmi tárgyalásokon. Gyulafehérvárról jelentik: Fuchs Nándor, az Erdélyi Általános Kereskedelmi Rt. vezérigazgatóját, a gyulafehérvári zsidó hitközség elnökét az 1931 augusztus 3-án Bukarestben kezdődő román-magyar kereskedelmi tárgyalások lefolytatására Bukarestbe hívták. Fuchs Nándor vasárnap d. u. a Rapiddal Bukarestbe utazott.

Truggoe Gran norvég sarkkutató kísérletet akart tenni arra, hogy motorkerékpáron jusson el a déli sarkra. Néhány nappal ezelőtt Gran egy kísérővel együtt a nyugatonorvégiai Jostedal-gleccserhez utazott, hogy ott motorkerékpárját kipróbálja. Sarki útjára augusztus 14-én akar elindulni.

Amszterdamban kilencfordulós sakkversenyt játszott egymással dr. Euve hollandi és Capablanca kubai mester, amely 5½:3½ arányban Capablanca javára végződött.

Az angol admirális úgy intézkedett, hogy az állam pénzügyi helyzetére való tekintettel az idén ősszel az angol hadiflotta nem tesz külföldi látogatás utakat.

John O'Bannon newyorki milliomos keresetet adott be a bírósághoz, hogy az elmeorvosintézetbe való utalásáról szóló bírói végzést vonják vissza. O'Bannon a tárgyaláson drámai jelenetek között mesélte élettörténetét. Kalandos pályája azzal kezdődött, hogy tizennégy éves korában egyszeri földműves szüleinek házából megszökött és egész Amerikát végigkalandozta. Ezután egy borpótló anyagot talált fel, amellyel tizenötmillió dolláros vagyont szerzett magának, de munka közben idegzte annyira összeroppant, hogy ideggyógyintézetbe kellett szállítani. A szanatóriumból is állandóan irányította üzemét, úgy, hogy vagyona megsokszorozódott. Mivel kezelőorvosai beagolták, hogy O'Bannon annak ellenére, hogy kitűnő üzleti érteke semmi csorbát nem szenvedett, mégis elmebeteg, a bíróság elmeorvosintézetbe helyezte és ott tartja.

SPORT

A marosvásárhelyi uszóverseny

Tg.-Mures-Marosvásárhely, augusztus 3. Az MSE vasárnap rendezte meg országos uszóversenyét, amelyen a kolozsvári egyesületek negyvennél több uszóval vettek részt.

A verseny főbb eredményei a következők:

Száz méteres gyorsuszás: 1. Horacek (K) 1.18 p. 2. Ziegler (U). 3. Orosz (U).

Négyszáz méter: Ziegler (U) 6 p. 33.8 mp. 2. Orosz (U). 3. Bojtor (U).

Nyolcszáz méter: 1. Horacek 14 p. 0.1 mp. 2. Ziegler. 3. Orosz.

Kétszáz méteres melluszás: 1. Kovács (MSE) 3 p. 25 mp. 2. Pártos (MSE). 3. Wagner (MSE).

Száz méteres hátuszás: 1. Nasch (MSE) 1 p. 33.8 mp. 2. Müller (MSE) 3. Marginean (U).

Száz méteres női gyorsuszás: 1. Welman (Szászrégen) 1 p. 32.4 mp., országos rekord. 2. Izsák (MSE). 3. Erdős Márta (U).

Kétszáz méteres női melluszás: Ujhelyi Irén (U) 3 p. 48.2 mp. 2. Welman (Szászrégen). — Rosenfeld Piri (Haggibbor) tréninghiány miatt feladta a versenyt.

3x400 m. vegyesfajta: 1. U. 4 p. 29 mp. 2. MSE. B). 3. MSE. A).

4x100 m. sprintfajta: 1. U. 5 perc 41.2 mp. 2. MSE.

3x100 m. hölgystajfa: 1. Kombinált (Welman, Rosenfeld Piri, Izsák). 2. U.

Az ifjúsági és gyermekversenyekben főképpen az MSE uszói domináltak.

A verseny érdekességét a vízpolómeccsek adták, mert ez a verseny alkalmat nyújtott a csapatoknak formáik igazolására. Erre annál is inkább szükség van, mert rövidesen sor kerül az országos bajnokság küzdelmeire. A versenyek részletes eredményei a következők:

Románia—MTE. 4:1 (3:0). A Románia főlényes játékkal győz Müller (3) és Sordau góljaival.

Universitatea—MSE 3:2 (2:2). Az U. góljait Bojtor és Orosz (2) dobták. A mérkőzés bírja, dr. Ciupe, kevés hozzáértéssel és sok lokalpatriotizmussal vezette a játékot. Nélküle az U nagyobb gólarányu győzelmet ért volna el, tartalékokkal spékelt csapatával.

Haggibbor—KAC komb.—MSE komb. 6:3 (2:2). A Haggibbor poljátékosai nem mehettek le teljes számban Marosvásárhelyre s ezért az első félidőben 2, a másodikban 1 KAC-játékos segítette ki a csapatot. A verseny a nap legérdekesebb eseménye volt, változatos, szép küzdelem, amelynek érdekességét a kolozsváriak szép formája növelte. A csapatból Deutsch klasszisjátékkal emelkedett ki és különös gyönyörű góljai mutatják perfekt játéktudását. A gólok közül négyet ő dobott. Formája alapján az országos válogatottban van a helye. Rajta kívül Pusztay és Herskovits II. góloztak.

A kolozsvári csapatokat Wesel Károly képviselte a versenyen és ő is vett részt Kolozsvárról a zsűriben.

Futball eredmények:

Temesvár. Hungária—Ripensia 5:0 (1:0). Az első félidőben lanyha a játék, kevés gólhelyezéssel. A 25. percben Hoksári éles lövéssel a saját kapujába lövi a labdát. A második félidő 11. és 33. percében Hauer, a 39. és 43. percében Barátki lőnek gólokat. A centerbe beállított kolozsvári Deheleanu csődöt mondott.

Marosvásárhely. NAC—MTE 4:0 (1:0).

Szatmár. Olimpia—Nagyszőlősi SE 3:2, (0:2). Szatmár válogatott—Nagyszőlősi válogatott 4:0 (2:0). Husos—

Colping 2:1 (2:1). Bemutató mérkőzés.

Máramarosziget. MSE—Técsői SC 1:0, (0:0).

Nagykároly. Victoria—Ermihályfalvi TC 4:1, (2:0).

Brassó. Brassó válogatott—Szeben válogatott 3:1, (2:0).

Nagyvárad. A Törökves—Crisana mérkőzést az augusztus elseji vörösnap miatt a rendőrség nem engedélyezte.

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK.

Miskolc. Attila—Bástya 4:1, (2:1). Osztályozó mérkőzés, amelyen a Bástyát kiverték az I. osztályból.

Zsolna. Zilina—Nemzeti 5:4, (3:2).

Ungvár. Bocskay—UTK 4:1, (2:0).

Budapest. Bajnoki vízpoló mérkőzések: III. ker.—FTC 4:0, (2:0).

SzUE—NSC 5:1, (1:1). MTK—Besz-kár 5:1, (3:1).

A KAC nemzetközi versenyéről lapunk más helyén számolunk be.

KÖZGAZDASÁG

Felfüggesztették az italmérési jogok árlejtését

Vasárnap érkezett meg a távirati rendelkezés a pénzügyigazgatóságokhoz

Cluj-Kolozsvár, augusztus 3. (Az Uj Kelet tudósítójától). Mint ismeretes, a kocsmajogok árverésének utolsó terminusa augusztus elseje volt, amikor is árverésre kerültek volna a vidéki kocsmák engedélyei. Megirtuk annakidején, hogy dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Párt elnöke, többszöri intervenció után ígéretet kapott a pénzügyminisztériumtól, hogy az italmérési engedélyek árlejtését elhalasztják és törvényhozási uton rendezik a kérdést.

Dr. Fischer Tivadar augusztus elsején Bukarestbe is utazott. Közben a vendéglőiparosok szövetsége is táviratilag kereste meg a minisztériumot, mely ma távirati rendelkezést intézett a pénzügyigazgatóságokhoz. A távirati rendelkezés határidőre felfüggesztette az árlejtést. A

rendelet száma 236,368 VIII. 1/1931. és a rendelkezést a pénzügyigazgatóság az illetékes hatóságokhoz továbbította.

Mint annakidején megirtuk, a kormány revízió alá akarja venni a törvénynek az árlejtésekre vonatkozó paragrafusát és ahelyett, hogy árlejtést tűzzön ki a régi italmérési engedélyekre, közösi illetékekre kényszeríti a kocsmárosokat. Habár ez az illeték erősen sújtja a kocsmárosokat, mégis jobb ez így, mintha árlejtésre tűznék ki a jogokat, mert így egészen bizonyos, hogy a kocsmárosok nagyrésze elesne jogaitól. Valószínű, hogy ezzel a rendelkezéssel a kocsmajogok rendezése végleges elintézését nyert, mert a szesztorvényt az ősi üllészek első parlamenti napján fogják benyújtani.

Színház—Művészet

Ma este: Steinhardt nevet

Ma este a világhelyzet sivár atmoszféráját tulszárnyalja Kolozsváron egy nagy művész humora. Steinhardt nevet: évtizedes szolam ez Budapesten. Bármi történt, világháború, forradalmak, gazdasági és politikai válságok, Steinhardt mindenképpen: nevetett. S a nevető Steinhardt után nevetni kezdett a közönség is és ez a nevetés jótékony elixirként enyhítette az emberek hangulatát.

Ma este nálunk nevet Steinhardt és vele nevet színházának pompás 14 tagú együttese is. S hogy a mulatság igazán teljes legyen. Weygand Tibor, a legnép-

szerűbb dalénekes, legujabb slágereit fogja énekelni. Lehet-e ennél többet kívánni?

Ma és holnap első, csütörtökön második műsorukat mutatják be Steinhardték.

Szinkör-Mozgó műsora

Kedd d. u. 3, 5 és 7: Krisztina. (Hatalmas, hangos szerelmi történet, Janet Geyner, Charles Morton és Rudolf Schildkraut fellépésével. Uj Micki-Maus és hangos hirodó. Helyárak 10 és 20 lej.)

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lei 25	Kertész: Nemzetköziség utja	Lei 40
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek	Lei 4	Lasalle: Az alkotmányról	Lei 6
Andersen: A muzikális malac	Lei 7	Lasalle: Munkásprogram	Lei 6
Andrejev: A pince mélyén	Lei 48	Macdonald: Szocializmus és társad. L.	48
Balzac: A lidérc	Lei 20	Marx: Osztályharcok Franciaországban	Lei 48
Barbusse: Jézus	Lei 65	Marx: Bér és profit	Lei 20
Bauer: A szocializmus utja	Lei 6	Marx: Harmadik Napoleon államcsinye	Lei 20
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai	Lei 20	Marx: olgárháboru Franciaországban	20
Bernstein: Mi a szocializmus	Lei 5	Masekincs: A világ népeinek meséiből	Lei 30
Bernstein: Görli tzi pártprogram	Lei 12	Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lei 18
Bernstein: Lasalel Ferdinand és jelentősége	Lei 18	„ Az internacionálé története L.	25
Csehov: Kísértetes éjjel	Lei 40	„ Egyház ésmunkáskérdés	L. 5
Csehov: Idegenkenyér	Lei 40	Müller: Marx és szakszervezetek	Lei 15
Csehov: A fekete barát	Lei 40	Multatuli: Max Havelár	Lei 45
Csehov: A koldus	Lei 40	Pach: Társadalmi ember élete	Lei 25
Farkas: Kísértetek	Lei 30	Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lei 20
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése	Lei 15	Róka Tóni: Erger-Berger	Lei 35
Gergely: Játsszik az ucca	Lei 25	Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	Lei 5
Hamsun: Őszi csillagok	Lei 15	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lei 8
Jászai: Az agitáció	Lei 4	Szemes: Mi az osztályharc	Lei 5
Kasza: Mi az igazság	Lei 5	Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lei 65
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5		

Kaphatók az „UJ KELET” könyvostfájában

Vidékre utánvétell, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Kedd este 9: Steinhardt Géza és társulata, valamint Weygand Tibor, a rádió kedvencének első fellépése. A legujabb tréfák, bohózatok, kuplék és dalok. Színházi helyárak.

Szerda d. u. 3, 5 és 7: Krisztina.

Szerda este 9: Steinhardt Géza és társulata, valamint Weygand Tibor vendégjátéka.

Csütörtök d. u. 3, 5 és 7: Krisztina.

Péntek d. u. 3, 5, 7, 9 órákor: A szöke csalogany. (A Szinkör Mozgó nyári premierslágér sorozatának második filmje. Az Ufa énekes, táncos, zenés filmbohózata, a főszerepekben: Else Elster, a Reinhardt színház prima-donnája és Arthur Hell, a Metropol színház tenoristája. Helyárak: 10 és 20 lej.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Kedd 5, 7, 9 órákor: Mámoros éjszakák. Hatalmas alkotású orosz dráma. 11 felvonásban. A filmet csodálatos kőzák lovasmutatványok teszik feledhetlenné. Főszereplők: Nestor Ariani, a régi orosz hadsereg legkiválóbb kozáktisztje és Gina Manes. Műsor előtt: Miksi Maus és Journal.

Szerda 5, 7, 9 órákor: Mámoros éjszakák. Műsor előtt: Miksi Maus és Journal.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZEP-EURÓPAI

Kedd, augusztus 4.

Bukarest, 13: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19.10: Rádiózenekar. 20: Rádiógyetem. 21: Rádiózenekar. 21.30: Előadás. 21.45: Énekhangverseny. 22.15: Rádiózenekar.

Budapest. 9.15: Honvédenekar. 15.30: Gyermekóra. 17: Előadás. 17.30: Rendőzenekar hangy. 18.45: Novella. 19.15: Kósa György zongorahangversenye. 20: Operatársulat. Énekl. Halász Gitta és Halmos János. Ezután Horváth Gyula cigányzenekara.

Apróhirdetések

Schwarz Ignác né kőser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárás Szappan uca felől. Olcsó árak!

Kiadó azonnalra a Honvéd ucca elején modern, komfortos 3 szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségek-ből álló lakás. Cim a kiadóban.

Sadchenek adják le címüket „Jó partit” jelgére a kiadóhivatalba.

Három és négyszobás, komfortos, napos modern lakás kerttel azonnalra kiadó. Értekezni: Str. Berthelot (Eötvös u.) 10.

Rövid, fekete zongora bérbeadó. Megtekinthető d. e. 10—12-ig özv. Jámborné Erzsébet u. 8.

Egyetemi hallgató jutányosan előkészít bármilyen vizgára. Perfekt román, német, francia. Esetleg ellátás ellenében is Cim a kiadóban.

Két szoba — irodának, orvosi rendelőknek rendkívül alkalmas — nagyon olcsó azonnalra kiadó, Deák Ferenc u. 9.

Gouvernante, idősebb urinő, nevelőnőnek ajánlkozik uricsaládoz. Perfekt francia, német. Kitiünő zongoratanárnő. Cluj Motilor 143.

Önálló varrónő házhöz ajánlkozik napi 80 lejért. Dávid Ferenc u. 5.

Az Egyesült Nagyvárad Jászó és Hunyady Gózmalom Rt. nagyváradai telepe és a garabosi (Bánát) malombérlete részére azonnalra erdélyi képviselőt keres Kolozsvár székhellyel, ki gyártmányainak eladásával foglalkoznék. Csakis olyan szakmabeli egyének pályázzanak, akik mint malomügynökök már működtek és az erdélyi vevőkört ismerik és kiknek működésükben áll nagyobb összegű készpénzössze-déket teljesíteni. Ajánlatok „Lászlómalom, Nagyvárad” címre küldendők.

XIV. ÉVF.
Cluj-Kolozsvár
augusztus
5691 É

Az Uj Kelet az
és bántási zsi
napi
Ökkekint után
forrás megjel
Kéziratokat nem
megörzésükre

Híangzik a utasítás

Aki a kelletem kormányt: az ha látta ki ezt a le Természetesen a úgy látszik, nem aludni, ha folyt Más országokban tereket, valószínű nisztereknek is vagy joggalalan kr békességgel. A szik, tulérzékeny vagy nem akarják riselni a támadá kormány, ha en nek meg a tám ellenfeleit, hogy vük a kritikától. niában a legjobb bereket? Ha ráf Ezért jelent me hogy aki a korn ban tulmegy a m vesélyeztetni az és szemben fog szág törvényeive

De hol van a dett határnak? lett volna mellé nikéhez, hogy a meddig tart a h lati utasítás meg fogja megállapí az, ha valamely ják majd a lapo Vagy nem-e ár nak, ha valame náriusról közhiz az ország pénzé játjával?

Brüning

Ez a két név olyan elválaszt mint például Ca és Patachon. T közös, amit euró különböző állam beküldenek. — denek névjegyet, e látogatások re csengésü világ politika nagy e lelkiismeretes ke hatatlanul cipel poliból a másil kelendő ár. Mi Rosszul is meg fenyeget a csö napelött Cheque tatták be mint Rómába utazta tátorral próbál nálni. Eddig cs megrendelést a a legcsekélyeb lakozna ezekben, sietve adn rendeléseket, m ha a Brüning & bukik, úgy n hasonszakmájú

Vulgáris

Erdély uj n lérnak az Uj megjelent ny meglepetésszá arra, hogy a tiáit feljé f ter kihangsul látszat alapjá mitának, de